Учітесь, читайте, І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь. /Т. Шевченко/

Освіта Дніпропетровщини

№ 3-4 (827-828)
Січень
2017 року

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

Видається
з грудня
1993 року

Новорічний подарунок для малят

Новий дитячий садок **«Оксанка»** відкрився для 115 хлопчиків та дівчаток Вербківської об'єднаної громади Павлоградського району. Понад 5 років чекали вербківці на цю подію, що стала справжнім новорічним подарунком.

«У Вербках був старий дитячий садок, збудований дуже давно. Приміщення маленьке, групи переповнені, не було актової та спортивної зали. Потім садок закрили на реконструкцію. Для нас це була справжня трагедія. Денисці вдома було нудно. Ми ледь дочекалися відкриття. Сьогодні емоції переповнюють і мене, і синочка. Нарешті йдемо до дитячого садка», – говорить Надія Кравцова, мама 6-річного Дениса.

«Влітку 2015 року до району приїхав голова Дніпропетровської ОДА Валентин Резніченко. Я пішла до нього на особистий прийом та розповіла про ситуацію з садком, – розповідає завідувач дошкільного закладу Валентина Титова. – Вже восени робота знову закипіла. Минув рік – і маємо оновлений садочок».

Старий одноповерховий садок відремонтували, поруч спорудили новий двоповерховий корпус. Будівлі з'єднали переходом. У садочку просторі кімнати, сучасні меблі та нові іграшки. Кожна з шести груп має власну ігрову та спальню, окремий вихід та майданчик. Є й спортивна зала, актова зала та сучасний кабінет психолога.

З нетерпінням чекала на відкриття шестирічна Христина. Дівчинку вражає все: «Нові іграшки, шафки, спальня, килими нові. Найбільше подобається спальня».

На Дніпропетровщині діють понад 900 садочків. У них виховуються 116 тисяч малят. «Кількість дітей щороку зростає. Ми маємо багато заяв від молодих батьків, які планують віддати своїх дітей до дитячих садків. У 2016 році створили 1,5 тисячі нових місць, з «нуля» збудовано 2 нові дитячі садки. Цьогоріч робота триватиме», – зазначив директор департаменту освіти і науки Дніпропетровської ОДА Олексій Полторацький.

Виступ Президента з нагоди Дня Соборності України

«Віднині воєдино зливаються століттями відірвані одна від одної частини єдиної України, Західноукраїнська Народна Республіка… і Наддніпрянська Велика Україна. Здійснилися віковічні мрії, якими жили і за які вмирали кращі сини України. Віднині є єдина незалежна Українська Народна Республіка»…

Майже сто років цим дорогоцінним словам, шановні пані та панове!

Вітаю з Днем Соборності присутніх тут високоповажних гостей, весь український народ, всіх українців у діаспорі!

22 січня 1919 року на Софійському майдані в Києві було урочисто проголошено об'єднання у єдину соборну Україну двох державних утворень. Тих утворень, що постали на уламках різних імперій. Як писав видатний українсько-канадський історик Орест Субтельний, який минулого року, на жаль, відійшов у вічність, «уперше західно- і східноукраїнські націоналісти, які протягом поколінь проголошували існування між ними братерських зв'язків, увійшли в контакт між собою в масових масштабах».

Соборне возз'єднання, – або як тоді його назвали, злука – проросло з національно-визвольної боротьби українського народу, історично тривалого руху українців до творення власної держави. З мрій, прагнень та зусиль багатьох поколінь борців за незалежність і соборність.

Живим підтвердженням таких прагнень стала велелюдна Софійська площа, на якій десятки тисяч киян та гостей столиці вітали проголошення злуки… І увесь Київ, урочисто прибраний національними прапорами, українськими орнаментами, портретами Кобзаря, плакатами і транспарантами. І неймовірна кількість синьо-жовтих знамен, які принесли з собою учасники дійства – як місцеві мешканці, так і численні делегації з усіх країв… Освячення дійства службою Божою у Святій Софії, військовий парад, піднесений настрій та урочиста атмосфера, національний гімн у виконанні військового оркестру... Проголошення злуки сприймалося усіма як велике національне свято.

Та, на жаль, це свято тривало недовго. Історичні документи, які ми тут сьогодні маємо можливість оглянути, втілилися в життя, на жаль, лише за 72 роки! Тоді ж, у 1919, соборна Україна не стала реальністю. Та й незалежність держави на довгий час було втрачено.

Нині, дорогі браття й сестри українці, ми зобов'язані замислитися, а чому ж так трапилося. Чому в Гельсінкі, яке я післязавтра відвідаю з офіційним візитом, цього року відзначатимуть століття незалежності, а в Києві минулого року святкували лише 25-річчя? Чому ми і Україна втратили 75 літ і зим? Чому Фінляндія є однією з найуспішніших країн Євросоюзу, а Україна лише зараз розпочала шлях європейської модернізації? Чому фіни, попри те, що у них існувала дуже сильна політична конкуренція, не перейшли тої червоної лінії до самознищення і змогли захистити себе, а українську державність згубили внутрішні чвари?

Далі на стор. 2

СВЯТО СОБОРНОСТІ

Урочисте відзначення Дня Соборності України в Дніпрі відбулося біля пам'ятника Тарасу Шевченку. Тут зібралось керівництво області та міста, депутати, громадські діячі, захисники країни, молодь та діти. У руках – квіти, біля серця синьо-жовті стрічки – символ єдності українців.

«Сьогодні свято єдності України. І ми прийшли до пам'ятника Кобзарю, щоб показати: Україна – сильна, єдина та згуртована держава. Хочу побажати всім українцям терпіння та єдності», – зазначив мешканець Дніпра Олег Глокі.

Разом заспівали Державний Гімн. На знак єдності та любові до України, у пам'ять про всіх загиблих за її незалежність до пам'ятника Кобзарю поклали квіти.

ІСТОРІЯ НА СВІТЛИНАХ

Завдяки проголошенню 22 січня 1919 року Акту злуки УНР і ЗУНР наша держава стала цілісною і неподільною. Тогочасні події: акції, мітинги, витяги із документів та сторінки газет – представлені на фотовиставці до Дня Соборності у холі ДніпроОДА.

«Це наша пам'ять та історія. Моє покоління у 1990-му році приєдналося до всеукраїнської акції «Ланцюг єдності» між Києвом та Львовом. Тоді до неї долучилися 500 тисяч українців. Це засвідчило, що люди знову хочуть бути разом», – розповідає голова Дніпровського товариства політичних в'язнів і репресованих Іван Дремлюга.

Події 1919 року дуже нагадують події сьогодення, кажуть ініціатори виставки.

«Саме такими заходами ми привертаємо увагу до історії. У нашої молоді є класна можливість бачити все на власні очі і самостійно аналізувати. Добре, що такі ініціативи підтримує обласна влада», – говорить активістка Вероніка Комісар.

Фотовиставку ініціювали місцеві громадські активісти. Підтримала їх Дніпропетровська облдержадміністрація. Тепер у холі держустанови можна побачити історичні світлини як свідчення пам'яті та шани подій майже сторічної давнини.

Триватиме виставка 2 тижні.

За інформацією обласної державної адміністрації

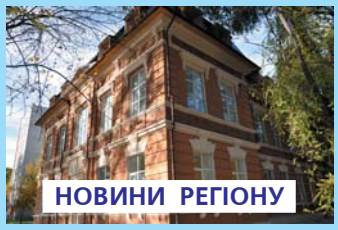

Січень

4-5– зимова сесія для учнів обласної Природничої школи.

18-25 – перший етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України.

16-31 – інформаційно-просвітницькі заходи з нагоди Дня Соборності України, Дня пам'яті Героїв Крут, вшанування пам'яті жертв Голокосту.

16-27 – атестація приватного позашкільного навчального закладу ТОВ «Дирекція залізничних перевезень Тревітік» (гурток «Юний залізничник»);

– обласний етап VII Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка для учнів 5-11-х класів ЗНЗ, учнів ПТНЗ, студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації.

Представники області взяли участь:

• у вечорі пам'яті «Героям-патріотам вічна шана» з нагоди Дня Соборності України та Дня пам'яті героїв Крут;

• у Всеукраїнському конкурсі «Intel Eko-Україна 2017» (еколого-натуралістичний напрям позашкільної освіти);

• відкритті внутрішньої експозиції першого в Україні Музею АТО;

• регіональній нараді Українського центру оцінювання якості освіти щодо організації й проведення міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 в Україні.

Триває:

10-31 – реєстрація на пробне ЗНО-2017.

3 січня - 18 лютого – III (обласний) етап Всеукраїнських учнівських олімпіад з української мови та літератури, англійської, іспанської, французької, німецької мов, мови івриту, польської мови та літератури, російської мови та літератури, історії, правознавства, математики, економіки, фізики, біології, географії, астрономії, хімії, екології, інформатики, інформаційних технологій, трудового навчання.

25 січня - 7 лютого – відбірковий (заочний) тур конкурсу з комп'ютерної графіки та анімації.

25 січня - 28 лютого – обласний (заочний) конкурс комп'ютерного макетування та верстання.

26 січня - 28 лютого – обласна інтернет-олімпіада з офісного програмування.

Грудень 2016 - лютий 2017 року – I (обласний) тур Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв навчальних закладів «Край, в якому я живу».

Різне:

Триває постійний моніторинг стану опалення закладів освіти.

У закладах освіти триває робота щодо заміни застарілих вікон. У січні встановлено 4627 од. нових металопластикових вікон загальною площею 19,7 тис. кв. м.

Відкрито після реконструкції дошкільний навчальний заклад на 95 місць у Вербківській сільській територіальній громаді Павлоградського району.

Олексій ПОЛТОРАЦЬКИЙ,
директор департаменту освіти і науки облдержадміністрації

ВИСТУП ПРЕЗИДЕНТА З НАГОДИ ДНЯ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

(Початок на стор. 1)

Відповідь на це питання можна дуже легко знайти у спогадах Павла Скоропадського. Видавці вдало відчули, наскільки ці мемуари доречні саме до поточного моменту, наскільки ж промовисті паралелі і наскільки повчальними є уроки історії. Я не хочу втручатися в роботу науковців і не збираюся ідеалізувати гетьмана, який з усіма його «про» і «контра» був дитям того буремного часу. Але читаю його спогади сам і наполегливо рекомендую усім політикам як роботу над помилками – вивчити і бажано законспектувати.

Якщо лише достатня кількість цієї книжки ще є у видавництві, хотів би подарувати кожному народному депутату. І сказати словами Тараса Шевченка: «Учітеся, брати мої! Думайте, читайте». Слід кожному з нас окремо і всім разом взятим зарубати собі на носі, яких колосальних зусиль коштує здобути та як буває легко втратити соборність і суверенітет.

«*Вся історія України,* – писав Олег Ольжич, син відомого українського поета Олександра Олеся, якого незабаром перепоховають у Києві, – *це боротьба двох сил: конструктивної, що скупчує українську потугу, і руїнної, що розпорошує її у взаємному самопожиранні та несе розбиття і розклад. А вслід за цим – завжди йшло панування чужинців над Україною*».

У період загроз та небезпеки ще більше, ніж у мирний і спокійний час, слід поступитися власними амбіціями та інтересами на користь священної справи збереження національної єдності й власне збереження України. Думаю, про все це детальніше скажу у своїй доповіді з нагоди століття Центральної Ради. А теперішній стислий екскурс в історію хотів би завершити на оптимістичній ноті. І в цьому мені допоможе знову Ольжич: «*У вічній боротьбі творчого будуючого духу зі стихією степу й руїни віримо твердо, що творчий дух переможе хаос і розклад, звідки б цей не походив і як не проявлявся. Бо інакше не було б смислу в нашому житті і змаганні*».

Хоча державне об'єднання УНР і ЗУНР у 1919 році відбулося лише символічно, проте воно мало вирішальне значення для утвердження Української соборної держави у теперішніх кордонах. Воно окреслило географічні, політичні та ідентифікаційні контури єдиної України.

Соборність залишилася сильною, животворною ідеєю, переданою нащадкам. Тому сьогодні ми так урочисто відзначаємо цей день.

Соборність, як я вже раніше казав, це – неподільне ціле з усіх українських земель, які колись належали до різних імперій, а тепер – об'єднані в незалежну європейську українську державу.

Соборність не лише спільна територія. Це й духовна єдність, спільні цінності, спільні ідеали, устремління. Це велика міцна родина всіх громадян України.

Ми, це правда, говоримо в побуті та в родинах українською, російською, кримськотатарською та іншими мовами, але нас консолідує єдина державна – українська. Ми ходимо до різних церков, але Бог у нас у всіх один. І земля наша одна на всіх. У нас у всіх – спільне минуле, і проблеми, до речі, у нас однакові. Ми гуртом радіємо, і гуртом сумуємо. У нас спільний ворог, і спільна мета, і спільна соборність.

Соборність – це унітарний устрій держави. Але ми поважали, поважаємо і поважатимемо різноманітність України, специфіку місцевих громад. Децентралізація для цього дає унікальні можливості. Ця різноманітність не є нашим недоліком. Вона, навпаки, робить нас багатшими, а спільне почуття соборності – сильнішим. Ще Михайло Грушевський, говорячи про відмінності, «*витворені на нашім національнім тілі чужими впливами та зовнішніми обставинами*», закликав не «*роздмухувати різниці, а розвивати почуття єдності, солідарності, близькості*». Це у мене одна з улюблених його цитат.

Київ, Національний музей Тараса Шевченка, зала «Атріум», 22 січня 2017 р.

Шановні пані та панове!

Останніми роками у дні державних свят ми не лише згадуємо видатних історичних діячів, але й вклоняємося пам'яті сучасних українських звитяжців – героїв Небесної Сотні та героїв війни за незалежність у боротьбі з російськими агресорами.

Наші герої воюють на Сході не за повернення окремих територій, а за всю соборну українську землю. Від крайньої північної точки, села Грем'яч на Чернігівщині до найпівденнішого Фороса, що в українському Криму. Від найзахіднішого села Соломонова, що на Закарпатті – до найсхіднішої Ранньої Зорі на Луганщині.

Загиблі герої пожертвували найціннішим – своїми життями. Прошу вшанувати їхню пам'ять хвилиною мовчання.

Відновлення територіальної цілісності та суверенітету України є, безумовно, нашим головним пріоритетом. Такі надскладні завдання як повернення України на Донбас і повернення Донбасу в Україну, завдання деокупації Криму вирішуватимемо насамперед політико-дипломатичним та міжнародно-правовим шляхом, зміцнюючи водночас нашу обороноздатність та наші Збройні Сили. Власну обороноздатність ми довели до такого рівня, коли захист Вітчизни став справою не лише мобілізованих людей та добробатів, а якісно підготовлених професіоналів-контрактників. Тих самих добровольців, які пішли зі зброєю в руках, навчилися і захищають Україну. Днями, до речі, відбудеться засідання Ради нацбезпеки та оборони з питань державного оборонного замовлення на 2017 рік. Це будуть рішучі зміни у забезпечені новітньою зброєю наших славних воїнів.

Ми дотримуємося Мінських угод, хоч якби важко нам це давалося, – що допомогло нашій дипломатії виграти нелегку боротьбу за продовження санкцій від всього світу: Євросоюзу, Сполучених Штатів Америки, Канади, Японії, Австралії проти агресора – Російської Федерації. Але, наголошую, при цьому ми не поступилися жодною принциповою позицією. Ба більше, в нелегкому діалозі переконали наших західних союзників в тому, що будь-яким крокам з політичного врегулювання має передувати очевидний і беззаперечний прогрес у безпекових питаннях: стале припинення вогню, вивід російських окупаційних військ та техніки, роззброєння бойовиків, контроль над окремими ділянками українсько-російського кордону, – спочатку з боку ОБСЄ, а потім і безпосередньо наших славних прикордонників.

До вирішення цих проблем на порядку денному не стоять і не стоятимуть політичні питання, зокрема, і зміни до Конституції.

Як не прикро говорити про це в День Соборності, але у нас є політичні сили, я на цьому наголошую, які у ретельно завуальованій формі пропонують нам відмовитися від Донбасу, поводитися з мешканцями окупованих районів, так, ніби вони вже й не є нашими громадянами, і їхня доля нас не обходить. Хочу запитати цих політиків: панове, а ви збирали ці території, щоб цими українськими землями розкидатися? Ба більше, що така стратегія, стовідсотково і це вже доведено, до миру не призведе. Мета Росії – не Донецьк та Луганськ. Мета Росії є вся Україна, а не лише Крим та Севастополь.

Ще одним своїм пріоритетом в новому році вважаю забезпечення політичних умов для реформ та відновлення економіки. Маю засмутити декого і у Києві, і у Москві, де особливо слабкі на язик політики не приховують російської ставки на організацію в Україні штучних протестів та дострокових парламентських виборів. Як Президент всіма доступними законними способами протидіятиму спробам дестабілізувати нашу країну і звести нанівець всі ті важкі кроки і перші результати, які забезпечила влада і буквально вистраждав наш український народ.

Зміни та перетворення ми почали в 2014 році. В 2015-му перші зрушення були очевидними лише для самих реформаторів. 2016-го їх вже помітили й високо оцінили і всередині країни, і наші закордонні партнери. Дуже важливо, щоб 2017 увійшов до історії як рік, коли зміни стали відчутними і для широкого кола громадян України. Ми прагнемо, щоб цього року люди побачили, що ситуація в країні кардинально міняється на краще.

«*Україна зробила більший прогрес у реалізації реформ за останні два роки, ніж за перші 23 роки Незалежності*». Якби таку думку висловили ми, напевно, вона б виглядала дещо суб'єктивною. Але такий висновок зробили наші партнери із Сполучених Штатів та Європейського Союзу, і це додає цій думці об'єктивності. Адже вважається, що збоку видніше.

«*Україна впроваджує інтенсивні та безпрецедентні реформи в економічній та політичній системах; її демократичні інституції й надалі відновлюються*» – щоб отримати таку оцінку з боку Єврокомісії, ми працювали довго, багато й наполегливо. Працював Президент, працював Парламент – Верховна Рада, працював Уряд – вся наша команда.

Але треба докладати ще більших зусиль. Бо досягнутих темпів реформ замало, щоб подолати той розрив та відставання від сусідніх європейських країн.

Потрібно діяти за принципом олімпійського руху. Швидше, вище, сильніше! І тільки тоді – ми станемо чемпіонами.

Стільки людей, стільки поколінь горіли серцем заради України, жертвували життям, всім, що мали. Отже, ми не маємо права бути безвідповідальними, слабкими, неефективними.

«*Не допускай такої мислі,*
що Бог покаже нам неласку.
Життя людського строки стислі.
Немає часу на поразку».

Хай надихають нас ці слова Ліни Василівни Костенко.

Хай надихають нас приклади героїв України, зокрема таких як Володимир Жемчугов, народжений на Луганщині, але син України, усієї Української землі. Як активний учасник руху опору російській окупації він провів 30 спеціальних операцій зі знищення військових об'єктів ворога та особового складу окупаційних військ. При спробі захоплення ворогом, Володимир Павлович вирішив підірвати себе, внаслідок чого отримав тяжкі поранення.

Я підписав Указ про присвоєння йому звання Героя України.

Український народ на увесь світ заявляє про свою непорушну волю гідно жити у власній незалежній єдиній Українській державі, побудованій на європейських цінностях, ідеалах людяності й демократії.

Цим шляхом ми йдемо – впевнено і до перемоги.

Слава Україні!

日本国

2017 – Рік Японії в Україні

Проведення Року Японії в Україні, оголошене відповідним Указом Президента України Петра Порошенка від 11 січня 2017 року №1/2017, передбачає низку заходів, зокрема:

• проведення офіційної церемонії відкриття Року Японії в Україні;

• організацію і проведення в містах України днів японської культури, мистецтва та кіно, спільних виставок фотохудожників з України та Японії;

• запрошення відомих японських підприємців та вчених для проведення майстер-класів;

• проведення тематичних конференцій, презентацій щодо розвитку інвестиційного співробітництва між Україною та Японією;

• проведення за участю Національного інституту стратегічних досліджень міжнародних наукових конференцій для обговорення актуальних проблем сучасності;

• проведення у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах тематичних заходів, зокрема конференцій, семінарів, «круглих столів»;

• сприяння розвитку взаємного обміну учнями, студентами між навчальним закладами України та Японії;

• започаткування діяльності літніх таборів для вивчення японської мови та культури;

• переклад на українську мову і видання книжок з історії та культури Японії;

• проведення спортивних змагань, зокрема зі східних бойових мистецтв;

• організацію висадження сакур у містах України.

Щодо проведення заходів до Року Японії в Україні

Відповідно до Указу Президента України від 11 січня 2017 р. № 1/2017 «Про оголошення 2017 року Роком Японії в Україні» обласний науковий бібліотечно-інформаційний центр ДОІППО пропонує рекомендаційний список літератури про історію, релігію, культуру Японії та японську художню літературу: класичну і сучасну. Зазначені твори можуть використовувати педагоги, бібліотекарі, працівники позашкільних навчальних закладів у практичній роботі з учнями усіх вікових категорій.

Володимир ДОЛГОПОЛИЙ, перший проректор КВНЗ «ДОІППО»

Рекомендаційний список літератури

1. Антологія японської поезії. Хайку XVII-XX ст.; передмова, пер. і коментар І. Бондаренка, – Київ: Дніпро, 2002. – 365 с.
2. Антологія японської класичної поезії. Танка. Рен´а. (VIII-XV ст.); пер. і коментар І. Бондаренка, – К.: Факт, 2004. – 910 с.
3. Бондаренко І.П. Розкоші і злидні японської поезії: японська класична поезія в контексті світової та української літератури. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – 566 с.
4. Бондаренко І.П. Японська література в Україні: Минуле і сьогодення // Мовні і концептуальні картини світу. Випуск 27 (Матеріали Першої міжнародної наукової конференції «Японська мова та культура в сучасній Європі та Україні – проблеми сьогодення і подальші перспективи»). – К.: ВД Д. Бураго, 2009. – 250 с.
5. Бондаренко І., Хіно Т. Українсько-японський словник / За ред. В.О. Карпенка. – К.: Альтернативи, 1997. – 240 с.
6. Бондаренко І., Хіно Т. Японсько-український, українсько-японський словник: Навчальний словник японських ієрогліфів. – К.: Альтернативи, 1998. – 592 с.
7. Вкус хризантемы: стихи современных японских поэтов. пер с яп. А.И. Мамотов. –Наука, 1976. – 191 с.
8. Завадская Е.В. «Беседы о живописи» Ши-тао. худож. Э.Л. Эрман. – Наука, 1978. – 208 с.
9. Збірка старих і нових японських пісень. Поетична антологія (905-913 рр.) – «Кокін-Вака-Сю», пер. і коментар І. Бондаренка. – К.: Факт, 2006. – 1280 с.
10. Исэ моногатари: древнеяпонская лирическая повесть. – Центрполиграф. – 2012. – 191 с.
11. Ісікава Т. Лірика / пер. с яп. та передм. Г. Туркова. – К.: Котигорошко, 1994. – 104 с.
12. Как организовать коллектив дошкольников / М. Хондзе, Т. Сисидо, М. Исикава и др.: пер. с яп. – Педагогика, 1991. – 152 с.: ил.
13. Классическая поэзия Индии, Китая, Кореи, Вьетнама, Японии: сборник: [переводы]. – Худож. л-ра, 1977.: ил. – (Библиотека Всемирной литературы)
14. Коджікі. Записи давніх діянь. Поезії. – Ніхон-Сьокі; Аннали Японії. Поезії. (З япон. пер. Іван Бондаренко), – Всесвіт, 2004. – № 1-2
15. Коваленко О. Самурайські хроніки. Ода Нобуна´а. – К.: Дух і Літера, 2013. – 960 с. з іл.
16. Коник, равлик і зозуля (Японські поети-класики – дітям). – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 132 с.
17. Кэнко-хоси. Записи от скуки. – Наука. – 2011. – 224 с.
18. Лазарев А.М. Япония на ладони. – Япония сегодня. – 2010. – 160 с.
19. Ламерс Й.П. Японский тиран. – Евразия. – 2012. – 352 с.
20. Лукаш М.О.: Хокку із книги «Від Бокаччо до Аполлінера» / Переклади / К.: Дніпро, 1990. – 510 с. – (Майстри поетичного перекладу).
21. Мещеряков А. Н. Книга японских символов. – Наталис. – 2014. – 556 с.
22. Мещеряков А. Н. Книга японских обыкновений. – Наталис. – 2006. – 400 с.
23. Мещеряков А.Н. Гора Фудзи. Между небом и землей. – Наталис. – 2010. – 280 с.
24. Михайлик Г., Карпенко В., Українсько-японський тематичний словник. – К.: вид-во Вадима Карпенка, 2007. – 268 с.
25. Миямото Ю. Избранное: Нобуко: / Равнина Бансю: Повесть; Рассказы; Путевые очерки; Эссе: [пер. с яп. Комент. К. Рехо]. – Худож. лит. – 1984. – 504 с.
26. Моисеева Л.А. История цивилизаций. Курс лекций. Серия «Учибники, учебные пособия». – Феникс, 2000. – 416 с.
27. Муракамі Харукі. 1Q84. Книга I (квітень – червень): роман; пер. з яп. І.П. Дзюба. – Харків: Фоліо, 2009. – 506 с.
28. Муракамі Х. 1Q84. Книга II (липень – вересень). – Х.: Фоліо, 2010. – 447 с.
29. Муракамі Х. 1Q84. Книга III (жовтень – грудень). – Х.: Фоліо, 2010. – 543 с.
30. Муракамі Х. Погоня за вівцею: роман. – Х.: Фоліо, 2012. – 318 с.
31. Муракамі Х. Танцюй, танцюй, танцюй: роман: у 2 тт. – Х.: Фоліо, 2005 – 350 с., Т.2. – 2006. – 318 с.
32. Муракамі Х. Хроніка заводного птаха: роман. – Х.: Фоліо, 2009. – 762 с.
33. Муракамі Х. Поїздка до Таїланду. (Оповідання з серії «Після землетрусу»). – Всесвіт, 2004, № 1-2
34. Муракамі Х. Про зустріч з ідеальною жінкою одного погожого квітневого ранку. Про кінець душевного стану, що зветься юністю: оповідання; пер. з яп. Тимура Сандровича – Всесвіт, 2012, № 5-6
35. Мураками Х. Дэнс, Дэнс, Дэнс... Часть 1: роман. – Амфора. – 2004. – 362 с.
36. Мураками Х. Дэнс, Дэнс, Дэнс... Часть 2. – Амфора. – 2004. – 384 с.
37. Мураками Х. Дэнс, дэнс, дэнс. – Эксмо ООО. – 2013.
38. Мураками Х. 1Q84. Тысяча Невестьсот Восемьдесят Четыре. Книга 1. Апрель – июнь. – Эксмо. – 2016. – 496 с.
39. Мураками Х. 1Q84. Тысяча Невестьсот Восемьдесят Четыре. Книга 2. Июль – сентябрь. – Эксмо. – 2016. – 432 с.
40. Мураками Х. 1Q84. Тысяча Невестьсот Восемьдесят Четыре. Книга 3. Октябрь –декабрь. – Эксмо. – 2016. – 512 с.
41. Мураками Х. 1Q84. Тысяча Невестьсот восемьдесят четыре. – Эксмо. – 2011. – 574 с.
42. Мураками Х. TV-люди: проза. – Эксмо. – 2009. – 160 с.
43. Мураками Х. Бесцветный Цкуру Тадзаки и годы его странствий: роман. – Эксмо. – 2016. – 352 с.
44. Мураками Х. Все божьи дети могут танцевать: современная проза. – Эксмо. – 2013. – 224 с.
45. Мураками Х. Джазовые портреты: сборник эссе. – Эксмо. – 2009. – 240 с.
46. Мураками Х. Исчезновение слона: проза. – Эксмо. – 2009. – 176 с.
47. Мураками Х. К югу от границы, на запад от солнца: роман. – Эксмо. – 2013. – 63 с.
48. Мураками Х. Кафка на пляже. Кошки: роман. – Эксмо. – 2006. – 640 с.
49. Мураками Х. Кафка на пляже. – Эксмо ООО. – 2015. – 736 с.
50. Мураками Х. Край обетованный: роман. – Эксмо. – 2013. – 256 с.
51. Мураками Х. Медленной шлюпкой в Китай: современная проза. – Эксмо. – 2013. – 192 с.
52. Мураками Х. Ничья на карусели: современная проза. – Эксмо. – 2013. – 192 с.
53. Мураками Х. Норвежский лес. – Эксмо. – 2016. – 368 с.
54. Мураками Х. О чем я говорю, когда говорю о беге: роман. – Эксмо. – 2016. – 256 с.
55. Мураками Х. Охота на овец. Dance, Dance, Dance: роман. – Амфора. – 2006. – 752 с.
56. Мураками Х. Охота на овец. – Эксмо ООО. – 2015. – 480 с.
57. Мураками Х. Пинбол-1973: роман. – Эксмо. – 2006. – 384 с.
58. Мураками Х. Подземка: документальная проза. – Эксмо. – 2013. – 594 с.
59. Мураками Х. Послемрак. К югу от границы, на запад от солнца: роман. – Эксмо. – 2005. – 448 с.
60. Мураками Х. Послемрак; [пер. с яп. Д. Коваленина]. – Эксмо, 2006. – 238 с.
61. Мураками Х. Призраки Лексингтона: современная проза. – Эксмо. – 2013. – 160 с.
62. Мураками Х. Радио Мураками: роман. – Эксмо. – 2010. – 224 с.
63. Мураками Х. Рождество Овцы: роман. – Эксмо. – 2006. – 72 с.
64. Мураками Х. Светлячок и другие рассказы: роман. – Эксмо. – 2013. – 160 с.
65. Мураками Х. Слушай песню ветра. Пинбол 1973: роман. – Эксмо, 2005. – 304 с.
66. Мураками Х. Слушай песню ветра: роман. – Эксмо. – 2007. – 160 с.
67. Мураками Х. Страна Чудес без тормозов и Конец Света: роман. – Эксмо ООО. – 2015. – 608 с.
68. Мураками Х. Токийские легенды: проза. – Эксмо. – 2014. – 192 с.
69. Мураками Х. Хороший день для кенгуру; [пер. с яп. С. Логачева]. – Эксмо, 2006. – 192 с.
70. Мураками Х. Хроники Заводной Птицы. Вещая птица: роман. – Эксмо. – 2006. – 368 с.
71. Мураками Х. Хроники Заводной Птицы. Сорока-воровка: роман. – Эксмо. – 2006. – 334 с.
72. Мураками Х. Хроники Заводной птицы. – Эксмо. – 2015. – 816 с.
73. Овчинников В.В. Ветка сакуры: публицистика. – «Молодая гвардия», 1988. – 224 с.
74. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури: навч. посіб. – 4-те вид., випр. і доп. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. – 359 с. – (Вища освіта XXI століття).
75. Прасол А. Поделиться: Япония. Лики времени. – Наталис. – 2011. – 416 с.
76. Рётаро Сиба. Последний сёгун. – Центрполиграф. – 2005. – 352
77. Рубель В.А. Історія середньовічного Сходу: Курс лекцій. навч. посіб. – К.: Либідь. – 1997. – 462 с.
78. Рубель В.А. Нова історія Азії та Африки: Постсередньовічний Схід (XVIII – друга половина XIX ст.). – К.: Либідь, 2007. – 560 с.
79. Рубель В.А. Японська цивілізація: традиційне суспільство і державність. – К.: Аквілон-Прес, 1997. – 251 с.
80. Савако Ариеси. Жена лекаря Сэйсю Ханаоки. – Центрполиграф. – 2005. – 240 с.
81. Сайге. Горная хижина. Самое сокровенное. Сайге-моногатари. – Гиперион. – 2016. – 272 с.
82. Сакаия Таити. Что такое Япония? / пер. с яп. яз. и коммент. В.С. Гривнина; Вступ. ст. К.О. Саркисова. – Партнер Ко Лтд – 1991. – 335 с.
83. Синкокинсю. Японская поэтическая антология XIII столетия. (комплект из 2 книг). Корал клаб – 2008. – 744 с.
84. Сказание о ¨сицунэ. – Китони. – 2000. – 320 с.
85. Сэй-Сенагон. Записи у изголовья. (миниатюрное издание). – Литера Нова. – 2016. – 210 с.
86. Сто поетів – сто пісень. Хіяку нін іншу: збірник давньої японської поезії, укладеної двірським поетом Садаїе Фудзіварою у 1235 році. Переклад, вступ, примітки Ігоря Шанковського, – Мюнхен, «На горі», 1964. – 111 с. – http://diasporiana.org.ua/poeziya/1416-sto-poetiv-sto-pisen-zbirnik-davnoyi-yaponskoyi-poeziyi/
87. Сучасна японська літературна мова: теорет. курс: в 2 т. / Т.К. Комарницька, К.Ю. Комісаров, – Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К.: ВД Д. Бураго, 2012. – т. 1 – 318 с. і т. 2 – 424 с.
88. Толстих Т.В. Всесвітня історія: історія Японії: (Новий та Новітній час): навчальний посібник; Дніпропетровський національний університет імені О. Гончара – Дніпропетровськ: Видавництво ДНУ, 2011. – 132 с.
89. Українсько-англійсько-японський розмовник / Медведів Андрій; за ред. С. Шітанди та М. Федоришина. – Друге вид., доп. та перероблене. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2012. – 292 с.
90. Фумико Энти. Пологий склон. – Центрполиграф. – 2006 . – 336 с.
91. Шевнюк О.Л. Світ і людина в японо-буддійському типі культури // Культурологія: навч. посіб. – Знання-Прес, 2007. – С. 169-172. (Вища освіта XXI століття)
92. Штейнер Е.С. Приближение к Фудзияме. – К.: Слово, 2011. – 360 с.
93. Японська класична поезія / передмова та переклад з яп. І.П. Бондаренка; худож. – оформлювачі Б.П. Бублик, В.А. Мурликін. – Х.: Фоліо, 2008. – 415 с. – (Б-ка світ. літ.)
94. Японська література: Хрестоматія в 3-х томах. Том 1 (VII-XIII ст.) / Упорядники: Бондаренко І.П, Осадча Ю.В. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – 562 с.
95. Японська література: Хрестоматія в 3-х томах. Том 2 (XIV-XIX ст.) – 2011. – 696 с.
96. Японська література: Хрестоматія в 3-х томах. Том 3 (XIX-XX ст.) – 2012. – 536 с.
97. Ясуси Иноуэ. Пещеры тысячи будд. – Центрполиграф. – 2007. – 288 с.
98. Яшмовая нить. Антология японской классической литературы. – Издательство восточной литературы. – 1998. – 400 с.
99. Література Японії: https://wikipedia.org.
100. Література Японії: http://pidruchniki.com
101. Література і мистецтво Японії: http://anime-com-ua.webnode.com.ua/
102. Література Японії: http://www.japanese-page.kiev.ua/

До року Японії в Україні у читальній залі ОНБІЦ КВНЗ ДОІППО діє книжкова виставка: «Історія, релігія, культура Японії»

СІЧЕНЬ

16 – тренінг «*Профілактика професійно-особистісної деформації вчителя*» для директорів і заступників директорів ЗНЗ та методистів управлінь і відділів освіти.

17 – І етап тематичних курсів «*Психологічні аспекти соціалізації особистості*» для практичних психологів ЗНЗ, педагогів-організаторів, соціальних педагогів, класних керівників, вчителів, що складається з 5 тренінг-семінарів. Тема 1 тренінгу: «*Поняття соціалізації та критерії визначення рівня соціалізованості*».

17 – вебінар «*Використання кейс-технологій у навчальному процесі. Результати обласного очного етапу XVII Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, підготовка учасників до IV, підсумкового етапу*» для методистів відділів і управлінь освіти, вчителів української мови і літератури ЗНЗ та ПТНЗ.

19 – обласний семінар «*Підсумки проведення проекту «Вчителі англійської мови – агенти змін» у Дніпропетровській області*». Тренери – учасники проекту звітували про свою роботу протягом року та отримали сертифікати участі у 40-годинному навчальному курсі для вчителів області.

26 – вебінар «*Концептуальні засади реформування середньої освіти у 2017 році. Стан, перспективи розвитку вечірньої (змінної) школи*» для керівників вечірніх шкіл.

ДОІППО **з 16 січня до 20 квітня 2017 р.** проводить обласний конкурс методичних матеріалів з інтегрування змісту випереджаючої освіти для сталого розвитку до навчально-виховного процесу серед педагогічних працівників **«Сталий розвиток – краще майбутнє для всіх»**. Подача заявок та конкурсних робіт до Оргкомітету Конкурсу триває з 16 січня до 10 квітня 2017 року. Виставка найкращих робіт та оголошення підсумків конкурсу відбудуться 20 квітня 2017 року під час Всеукраїнської науково-практичної конференції «Освітні стратегії розвитку духовної та світоглядної культури особистості громадянського суспільства».

E-mail для подання заявки та роботи в електронному вигляді: doippo.phil.edu@gmail.com

Григорій ДРАГУНОВ, методист навчально-методичного відділу організації неперервного навчання керівних кадрів

Хроніка заходів і подій

Професійно-технічна освіта

Січень

4 – консультування щодо підготовки документів учнів пільгової категорії та здійснення психологічного супроводу під час навчання в ПТНЗ (у режимі відеозв'язку);

– участь представників НМЦ ПТО у засіданні Комісії з відбору навчальних закладів для організації професійного навчання зареєстрованих безробітних.

5 – методична рада НМЦ ПТО з підбиття підсумків роботи НМЦ ПТО в 2016 році.

10-13 – Тиждень методичної служби у Криворізькому центрі професійної освіти металургії та машинобудування, ПЗ «ЦПОН».

10 – заняття школи класного керівника;

– семінар бібліотекарів ПТНЗ.

11 – «круглий стіл» практичних психологів «Індивідуальна педагогіка та її вплив на розвиток особистості учня».

12 – консультування викладачів української мови і літератури, зарубіжної літератури, художньої культури «Передовий педагогічний досвід викладачів області, України» (у режимі відеозв'язку).

17 – участь учнів ПТНЗ в обласному конкурсі з Web-дизайну;

– семінар-практикум для педпрацівників, які включені до резерву на керівні посади;

– засідання клубу «Лідер». Тренінг «Start – up власного проекту» на базі Криворізького економічного інституту;

– консультування з питань доопрацювання документів, поданих на відбір навчальних закладів з навчання безробітних у 2017 році (у режимі відеозв'язку);

– участь у вебінарі ДОІППО «Використання кейс-технологій у навчальному процесі. Результати обласного очного етапу XVII Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, підготовка учасників до IV, підсумкового етапу».

18 – «круглий стіл» вихователів гуртожитків «Розвиток індивідуальних здібностей вихованців, забезпечення умов для їхньої самореалізації».

19 – консультування відповідальних за роботу з творчо обдарованою молоддю та кураторів наукових проектів учасників Всеукраїнського конкурсу науково-дослідницьких проектів за підсумками I етапу (у режимі відеозв'язку);

– відео-семінар для викладачів економічних дисциплін з питань навчання основам відкриття власної справи «Підприємницька діяльність: зміст та форми викладання».

23-27 – Тиждень методичної служби ПТО у ПТУ-48.

24 – засідання психологічної лабораторії з проблем соціалізації учнів-сиріт.

25 – презентація проекту «Дніпропетровщина кулінарна: історична та сучасна».

26 – «круглий стіл» на базі клубу творчого педагога «Вулик» «Творчий розвиток учнів як ключова ідея креативної освіти»;

– засідання Школи методиста-початківця ПТНЗ;

– навчально-практичний семінар педпрацівників професій побутового обслуговування «Впровадження новітніх технологій і методик до навчально-виробничого процесу при підготовці робітників перукарської справи».

30 – презентація матеріалів компанії «Снєжка» викладачам будівельних професій ПТНЗ області.

31 – засідання робочої групи з підготовки та проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») серед ПТНЗ.

Віктор ВАСИЛИНЕНКО, директор Навчально-методичного центру ПТО у Дніпропетровській області

«КЛАСНИЙ КЕРІВНИК РОКУ»

УВАГА! КОНКУРС

Обласний конкурс «Класний керівник року» ініціювали навчально-методичний центр ПТО у Дніпропетровській області спільно з обласною організацією Всеукраїнської асоціації працівників профтехосвіти за підтримки обласної педагогічної газети «Джерело» та Видавничої групи «Основа» (Харків).

Конкурс покликаний підвищити роль класного керівника, майстра виробничого навчання у виконанні основних завдань професійно-технічної освіти; підтримати творчу працю педагогічних працівників ПТНЗ області, підвищити їхню майстерність, популяризувати педагогічні здобутки.

Від 1 січня до 20 лютого 2017 року триватиме перший (відбірковий) етап конкурсу. Конкурсні роботи учасників розміщуються на сайті НМЦ ПТО. Шляхом «народного голосування» обираються найкращі матеріали, які набрали найбільшу сумарну кількість балів.

II (обласний) етап відбудеться у березні 2017 року. За його підсумками визначаються три переможці у кожній номінації: **«Актуальність і новатика в сучасній освіті»**; **«Інновація у виховному просторі»**; **«Оригінальність і креатив»**; **«Майстерня корпоративного вдосконалення»**; **«Сучасна модель учнівського самоврядування»**.

Ознайомитися з матеріалами конкурсантів та залишити повідомлення на «форумі» можна на сайті metodist.teplovod.dp.ua.

Підсумки та оголошення підсумків конкурсу відбудуться у березні 2017 року під час урочистої церемонії нагородження за участю педагогічної громадськості з висвітленням у засобах масової інформації.

Конкурсні роботи переможців буде розміщено у обласній педагогічній газеті «Джерело».

Запрошуємо освітян системи ПТО області долучитися до Конкурсу та продемонструвати свої досягнення у вихованні учнівської молоді.

Віктор ВАСИЛИНЕНКО, директор НМЦ ПТО у Дніпропетровській області

ПОКРАЩУЄМО ПІДГОТОВКУ ЗВАРЮВАЛЬНИКІВ

Для реалізації пріоритетів модернізації професійно-технічної освіти керівники ПТНЗ області використовують можливості соціальних партнерів, іноземних колег.

Так, керівник Криворізького центру професійно-технічної освіти металургії та машинобудування Олександр Володимирович Лещинський уклав угоду про співпрацю з громадською організацією «Українсько-польське товариство Krismar». В рамках співпраці визначено конкретні кроки упровадження до навчально-виробничого процесу підготовки зварювальників нових технологій зварювального виробництва, надання сучасного обладнання.

25 січня відбулася презентація проекту за участю представників товариства «Krismar», закладів ПТО України, органів місцевої влади, профспілок, методичної служби.

Учасники ознайомились з першими результатами втілення проекту та стали свідками формування перспектив у співпраці.

Результатом запровадження проекту є розширення видів підготовки зварювальників із залученням працюючих на виробництві та безробітних.

Неоніла ЗОЗУЛЯ, заступник директора НМЦ ПТО у Дніпропетровській області

«Дніпропетровщина кулінарна: історична та сучасна»

У 2016-2017 навчальному році навчально-методичний центр профтехосвіти у Дніпропетровській області започаткував проект «Дніпропетровщина кулінарна: історична та сучасна» для ПТНЗ, що готують кадри для харчової галузі та ресторанного бізнесу.

Проект передбачає історично-дослідницьку роботу творчих груп учнів та викладачів з пошуку цікавих стародавніх рецептів страв, притаманних рідному краю. Конкурсні роботи містять відео-презентацію приготування та подачі страв як за народними традиціями, так і за сучасними технологіями з використанням продуктів харчування українських виробників.

Всі відео майстер-класів розміщені за адресою: https://www.youtube.com/channel/UCcraPt1wf2-vrdMTuKDw2xg

Творчі педагоги отримали сертифікати НМЦ ПТО, що засвідчують участь в обласному пошуково-інформаційному проекті.

Олена ГРИШАЄВА, методист НМЦ ПТО

Молодь навчається власної справи за проектом «Start – up»

Під час навчання за проектом «Start – up власної справи» проводиться анкетування учасників: «Мої життєві цілі», «Визначення життєвих цілей»; тренінги «Шукаємо ідеї», «Що це означає – працювати на себе?», «Чому люди започатковують власний бізнес?», «Можливі варіанти бізнес-ідеї через «мозковий штурм».

Завдяки втіленню проекта учні набувають навичок аналізу та корегування життєвих планів, розуміння доцільності планування майбутнього, вміння визначати рівень важливості життєвих цілей, аналізувати і корегувати їх.

Тамара ГРИЩУК, методист НМЦ ПТО

Нам берегти тебе, Соборну і єдину, і нам твою історію творить

З нагоди Дня Соборності України в бібліотеках ПТНЗ підготовлені книжкові виставки: «Соборність Духу, Розуму, Серця»; виставка-хронологія «Майбутня доля мислилась соборно»; дайджест-гід «За правду, браття, єднаймося щиро, єдиний маєм правий шлях»; виставка-календар «Україно! Твоя доля – єдність, злагода і воля». Відбулися читацькі конференції, фотовиставки, огляди літератури, присвячені Дню Соборності України.

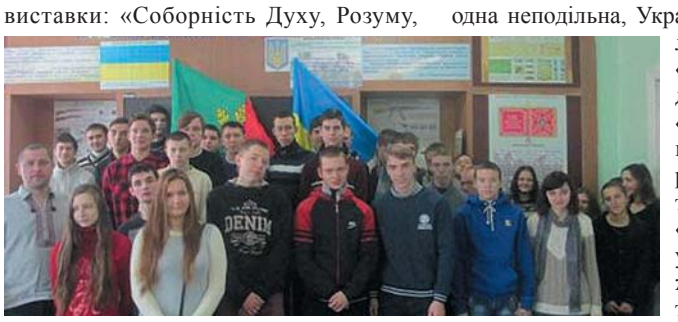

Проведені урочистості, «круглі столи», вікторини та конкурси, зустрічі з учасниками АТО, інші навчально-виховні та інформаційні заходи: патріотичні години «Сила нації – в її єдності», інформаційні виховні години «Ми різні – і в цьому наше багатство, ми єдині – і в цьому наша сила»; тематичні уроки «Значення Соборності у процесі державотворення України»; мультимедійні презентації «Свою Україну любіть»; відвідування музеїв ПТНЗ та міста; години запитань та відповідей «Ти одна неподільна, Україно моя вільна!»; літературні години «Хай буде світлим день твій, Україно», «Соборна, рідна, матінко моя»; перегляд документального фільму «Становлення української держави»; підготовлені тематичні бюлетені, листівки, стіннівки, присвячені темі єдності українських земель, важливості проголошення Акта злуки Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки «Соборність України – основа державності»; відбувся флешмоб патріотичного змісту «У день злуки візьмемося за руки».

Такі заходи виховують національну свідомість учнів, сприяють відродженню духовності, формують риси громадянина Української держави, поглиблюють знання учнів про історію виникнення свята Соборності, ознайомлюють з цікавими фактами про Україну, викликають інтерес до вивчення історії держави.

Тамара КЕРНИЦЬКА, методист НМЦ ПТО

Готуємо молодь до сімейного життя

У закладах профтехосвіти області докладають чимало зусиль для усунення вад у підготовці учнів до сімейного життя та збереження репродуктивного здоров'я, перш за все шляхом підвищення компетентності вихователів гуртожитку ПТНЗ. Для них НМЦ ПТО впроваджує систему заходів «Підготовка до сімейного життя учнівської молоді».

Програма передбачає низку заходів: проведення «круглого столу» «Як навчити учнів будувати щасливу сім'ю та зберегти репродуктивне здоров'я?»; тренінг «Будуємо щасливу сім'ю», що включає цікаві вправи («Готовність до шлюбу», «Сімейне благополуччя», «Ризики укладення шлюбу за кордоном»); роботу в мікрогрупах; тестування «Готовність до шлюбу»; виставку учнівських робіт «Світ моїх захоплень», «Я маю талант «Мами» («Батька»)».

Завдяки цим заходам вихователі гуртожитків отримують корисний досвід, який зможуть втілити у своїй практичній роботі з підготовки до сімейного життя учнівської молоді.

Володимир КИСЛИЧНИЙ, заступник директора з навчально-виховної роботи Криворізького навчально-виробничого центру

Зима прийшла, празничків привела

/Осінній танок/

1. Вже з дерев опало листя,
Тихо впало нам до ніг.
Горобина у намисті
Вже чека на перший сніг.
2. Сонним ранком розстеляє
Сиві кучері туман.
Гай замовк.
Лиш вибиває
В лісі дятел в барабан.
3. Дощ холодними нитками
Тче осінні килими.
Десь далеко за горами
Їде білий кінь зими.
/Імітація снігу/
4. Сніг іде! Сніг іде!
Всі стежки замело.
Все у білі убралося шати.
Біле поле і ліс, біле місто й село,
Білих вулиць уже не впізнати.
5. Біла казка довкола,
ця казка жива,
Під ногами
іскряться сніжинки.
А зима
висіває сніжок з рукава
І сріблом обсипає ялинки.

6. Здрастуй, білий, пухнастий,
веселий сніжок!
Здрастуй, гостя –
зима-чарівниця!
Викликай же на гірку малят,
на лужок,
А мороз хай рум'янить їм лиця.
Вітаємо вас із радісним святом красуні-зими!

Учитель:
Прилетіли в трійці
коні-скакуни.
У санях привезли
дівчину вони.
Має біле личко
дівчина чудова.
Рукавом змахнула –
у дерев обнови.
Все навкруг іскриться,
все переливається,
Білокоса дівчина
дітям усміхається.
Ви ж часу не гайте,
швидко відгадайте:
Що за трійка мчалась?
Як дівчина звалась?
/Діти відгадують. Звучить музика «Три белых коня».
З'являється зима і три місяці/

Зима:
Стало біло навкруги,
Я розтрушую сніги,
наганяю холоди,
Води сковую в льоди;
В дружбі з дітьми я всіма.
Здогадались? Я – зима.

Чи підготувались ви до свята? За вами весь час потрібно наглядати. Вам тільки святкувати, а як, то, мабуть, і не дуже знаєте?

Грудень:
Дуже ти вже сувора, матінко зимо.

Зима:
А мені, зимі, так і треба. Недаремно ж рік починати та закінчувати мені довірили. Сподіваються на мою суворість та обережність.

Грудень:
Так-то так, матінко зимо.
Але ж рік закінчую я!
Холод нам несе мороку.
У турботах лине будень.
Це – останній місяць року.
Зветься як? Вгадали? (*Грудень*)

Так, вгадали. У народі існували ще й інші назви грудня. Можливо, хтось знає?

Слайд № 1. (*Грудень, студень, стужайло, вітровик, зимник, хмурень, мостовик, першозимник, просинець*). Мелодія грудня – скрипка.

Грудень навіває не лише сум. Є цього місяця і свята.

Слайд № 2. (*Малюнок «Дівчата ворожать». Свято Святого Андрія*).

Грудень:
Завітаймо до тітки Одарки, в неї сьогодні вечорниці.

Вечорниці

Одарка: Ой, дівчата, сьогодні ж ворожать. У ніч на Святого Андрія дівчата вгадують, хто швидше вийде заміж, чи буде в парі, як зватимуть судженого.

Дівчина 1: А хіба можна вгадати свою долю?

Дівчина 2: А ми теж хочемо знати свою долю.

Одарка: Але для цього треба добре і завчасно підготуватися. Та не журіться, дівчатонька, у нас сьогодні ще багато справ попереду. Краще заспіваймо.

/Пісня «В саду гуляла»/

Одарка: Слухайте, я одну ворожбу знаю. Ми колись так ворожили.

Дівчата: Ану і нам скажіть!

Одарка: Нумо, швидше роззувайтеся!

/Всі дівчата роззуваються/

Одарка: А тепер кидатимемо свої чобітки: куди їхня халявка обернеться, звідтіля і судженого чекати. Що ж, дівчата, почнемо. Можна загадати якесь бажання і мовчати, а можна і слова сказати.

Дівчина 3: Я перша.
Чобіточку мій новенький,
М'який, теплий і гарненький.
Вкажи халявкою дорогу,
Хто посланий мені від Бога.
/Кидає чобіток/

Дівчина 4: */Кидає чобіток/*
А я свій кину аж під хмару,
Хай розшукає мою пару.

Дівчина 5:
Я і торік чобіток кидала,
Та щастя свого не впіймала,
То хай тепер оцінять люди,
А може й доля не забуде?
/Кидає чобіток/

Дівчина 6:
А я кину просто навмання,
Нехай долю доганя.
/Кидає чобіток/
О, добре чую – впав,
Аби в снігу десь не пропав!

Одарка: Нумо, мерщій на вулицю, подивимось де ваші чобітки? !

Зима: Гарно дівчата розважаються. Послухайте-но, друзі, знайома мелодія.

/Із-за сцени йде Святий Миколай з помічниками і співають «Ой хто, хто Миколая любить»/

Слайд № 3. (*Малюнок. Напис: 19 грудня – День Святого Миколая*).

Свято Миколая

Святий Миколай:
Із небесної країни
Привіт вам, діти України!
Із далекої дороги
Утомились мої ноги.
Сьогодні, власне рік минув,
Як на землі я тутка був.
Як діткам подарунки дарував,
До праці всіх я научав.
Наказував всім чесно жити.
Зла не чинити, людей любити.
Ну, хто послухав моїх слів?
Сьогодні, діти, день наспів.
Скажіть-но, вчителю, торік
Що я діткам усім прорік?

Вчитель:
В цій грамоті запис є такий:
«Каже малим дітям
Миколай Святий:
– Хто в цім році зробить
найдобріше діло,
В моє свято стане
перед мене сміло.
Дівчинка чи хлопчик,
Лісовик чи Роковик.
Той дістане славний, смачний…»

– А що ж це може бути смачне і славне?

Ось чотири пари чобітків. На кожному з них по літері. Вам треба скласти слово. А за цим словом сховалось оте щось славне і смачне.

/Діти складають з літер-чобітків слово «Медівник»/

Святий Миколай: Ось медівники. Ви їх отримаєте наприкінці свята. А ще, діти, я залишаю вам цю торбину. Вона чарівна. Зараз вона порожня. А на Новорічне свято в ній на вас чекатиме сюрприз.

/Дзвенять дзвіночки. Святий Миколай прощається/

Січень:
Вже морози
розгулялись навколо,
Та в будинки
не пускаєм лютий холод.
Снігурі злетілися
на збори-віче.
Це який настав
зимовий місяць? (*Січень*)

А чому саме січень?

Слайд № 4. (*Малюнок зимовий. Напис: Січень – зими половина або, кажуть, Січе зиму навпіл. Січень, бо сніг січе вітрами*).

Зима:
Перший місяць року – цар морозів і найбагатший місяць на свята. А чи знаєте ви, які свята привів із собою січень?

/Діти називають: Новий рік, Різдво, Щедрий вечір, Водохреща/

Слайд № 5. (*Свята січня з малюнками*).

Чи чули ви, мої любі, про маленьких колядників і щедрувальників?

Колись давно в Україні їх було дуже багато. Коли наставали різдвяні свята, маленькі колядники вирушали в далеку дорогу. Зірка світила їм, щоб колядники не заблукали, не збилися з шляху. Бо несли вони радісну звістку.

Колядування

/На сцену виходить Вертеп: колядники, коза, циган, лікар/

Пісня «Добрий вечір тобі, пане господарю…»

1-й колядник:
Дзень-дзелень, сьогодні свято,
Заливаються дзвінки,
На подвір'я в кожну хату
Вже ідуть колядники!

2-й колядник:
Починають віщувати
І так складно, до ладу.
Не скупись господар хати,
Подавай на коляду!

3-й колядник:
Добрий вечір вам,
у вашій оселі.
Прийміть наші побажання
на свята веселі.

4-й колядник:
Хай Христос маленький,
Що родився нині,
Зішле щастя й долю
Нашій Україні!

5-й колядник:
Містом білим новорічним
Спішною ходою.
Ми за звичаєм народним
Ходим з колядою.

6-й колядник:
Коляд, коляд, колядниця,
Добра з медом паляниця,
Відчиняйте скриньку
Та давайте сливку,
Відчиняйте сундучок
Та давайте п'ятачок.

Разом:
Щедрий вечір, добрий вечір!
Добрим людям на святвечір!

Циган:
Ой, людоньки,
щось наша кізка захворіла!
– Да така ж добра тварина була
– Розумна і вдатлива,
І до харчів не вибаглива.

Колядники:
Ой, батечки, що ж тепер будемо робити?

Циган:
Дохтора треба, дохтора! Покличте дохтора!
Ось і дохтор!
/Виходить лікар/

Лікар:
Я – лікар-аптєкар. Що у вас тут скоїлося?

Всі: Коза наша захворіла.

Лікар:
Зар-га-аз перевіримо. Овва! Надії на одуження нема – мусите кізку дорізати!

/Коза, як почула, аж підскочила/

Циган: Ожила!!!

Коза:
Ой, як стукну я ногою,
Та наставлю гострий ріг,
Де мій кошик з колядою?
Я візьму собі пиріг!

Разом:
Щедрий вечір, добрий вечір.
Добрим людям на святвечір!

/Виконується щедрівка – спів/

Колядники:
Підемо, підемо, нам пора і час,
Вернемось,
вернемось через рік до вас.

/Звучить мелодія «Хуртовина»/

Лютий:
Аж тріщить мороз, лютує,
Сніжна віхола танцює.
А ставок у лід закутий.
Що за місяць, діти? (*Лютий*)

Зима:
Другий місяць зветься лютий,
А лютує він тому,
Що на світі довго бути
Не доводитись йому.

Слайд № 6. (*Малюнок. Напис: Лютий лютує, весні дорогу готує*).

Вчитель:
В останній місяць зими з давніх-давен були народні гуляння. Називали це свято Масляна.

Слайд № 7. (*Масляна*)

Веселе це свято і розгульне! Тривало цілий тиждень. У ці дні пригощали один одного млинцями. Просили у рідних і знайомих пробачення за образи, а потім співали пісні, водили танки: свято є свято. Настав час для розваг.

1. **Гра «Сніжки».**
2. **Зимові загадки:**

Мухи білі прилітають,
На голівоньки сідають,
Замітають всі доріжки
І дарують діткам сніжки.
Хто ж дарує жартома
Білі мухи? Це … (*Зима*)
Стоїть баба снігова –
Здоровенна голова.
Поглядає баба скоса:
«Хто украв у мене носа?»
Всі ви знаєте, мабуть,
Як того злодюжку звуть.
(*Заєць*)
З неба падають сніжинки
Люди всі несуть ялинки.
Рік старий кудись утік –
Так приходить… (*Новий Рік*)
У зимову веселу пору
Ми – кращі друзі дітвори.
Вивозять діти нас на гору,
А ми веземо їх з гори. (*Санки*)
Ми – спортсмени, нас обох
Бачиш ти завжди удвох.
Ми по снігу швидко линем
Ще й стрибаємо з трампліну.
(*Лижі*)
У святковій залі
Стоїть як картинка,
Весела, зелена,
Красуня – … (*Ялинка*)
Я – істота нежива,
Я – істота снігова.
З кульок я складаюсь,
Діток потішаю. (*Сніговик*)
Вздовж ріки тепер мости.
Можна йти по них і йти.
Це надовго і всерйоз
Все скував Дідусь… (*Мороз*)

3. **Гра «Хто перший у дзвоник продзвенить?»**
4. **Гра-конкурс «Зимові слова».**
5. **Зима:**

Гей-но, любії малята,
потанцюємо завзято.
Щічки ваші аж палають,
оченята так і сяють.
Хто ж танцює і співає,
хай до танцю завітає.

/Пісня «Морозець» з рухами/

Вчитель:
Які всі молодці! Ви найкращі знавці зими. Але, на жаль, це свято за давнім звичаєм закінчувалося проводами матінки – зими.
Зиму проводжаємо,
а весну зустрічаємо!

/Діти водять танок, співають веснянки/

Вчитель:
Сьогодні на календарі лише 19 грудня. Усі ці свята ще чекають на нас.
Все, що в серці мали –
вам подарували:
Світлу мрію й казку,
ніжну пісню й ласку,
Щебет України,
звичаї родини!

Вчитель:
Хай традиції дідівські
Внуки не забудуть,
Розцвіте хай слово рідне
І радіють люди!
/Фінальна пісня «Як у нас на Україні»/

Підготували
Наталія ДАНЧЕНКО,
Олена ОСТАПОВЕЦЬ,
викладачі 4-А та 4-Б класів
НВК-гімназії № 11,
Кам'янське

КАЛЕНДАР ЗНАМЕННИХ І ПАМ'ЯТНИХ ДАТ
У ГАЛУЗІ ОСВІТИ І ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ НА 2017 РІК

Початок в № 1-2, січень 2017 р.

ТРАВЕНЬ

1 • 90 років від дня народження **Віктора Федоровича Шаталова** (1927), українського педагога-новатора, засновника оригінальної системи інтенсивного навчання, почесного доктора НАПН України (2007), фахівця у галузі методики математики, фізики, астрономії, автора навчальних посібників, орієнтованих на розвиток творчого мислення учнів, нестандартні форми обліку і контролю знань.

2 • **200 років** тому (1817) засновано **Рішельєвський ліцей** – закритий середній навчальний заклад підвищеного типу (викладання всіх предметів проводилося французькою мовою). З ініціативи М.І. Пирогова, попечителя Одеського навчального округу, в 1865 р. ліцей реорганізовано в Новоросійський Імператорський університет. З 1945 р. – Одеський державний університет імені І.І. Мечникова (нині – Одеський національний університет імені І.І. Мечникова).

5 • 120 років від дня народження **Володимира Олексійовича Артемова** (1897-1984), російського психолога, автора праць із загальної психології, психології мови, методики вивчення іноземних мов.

8-9 травня – ***Дні пам'яті та примирення, присвячені пам'яті жертв Другої світової війни.***

9 • ***День Перемоги над нацизмом.***

10 • 60 років від дня народження **Олександра Андрійовича Удода** (1957), доктора історичних наук, професора, члена-кореспондента НАПН України, дослідника української історіографії, історії історичної науки та освіти в Україні 1920-30-х років.

11 • 110 років від дня народження **Миколи Павловича Кузіна** (1907-1981), російського педагога, методиста-історика, автора праць із педагогіки, історії та методики її викладання, одного із засновників видавництва «Дитяча енциклопедія».

12 • 110 років від дня народження **Михайла Борисовича Ґельфанда** (1907-?), українського математика-методиста, популяризатора передового досвіду вчителів математики шкіл України, автора праць із методики математики в середній школі.

14 • ***День матері*** (друга неділя травня).

15-16 • 30 років тому (1987) відбувся **V з'їзд учителів УРСР**, який засвідчив відродження демократичних тенденцій в освітнього галузі: докорінні зміни в навчанні та вихованні, подолання стереотипів і формалізму в навчально-виховному процесі, поширення передового педагогічного досвіду.

16 • **200 років** від дня народження **Миколи Івановича Костомарова** (1817-1885), українського і російського історика, письменника, літературознавця, педагога, етнографа, фольклориста, громадсько-політичного діяча, доктора історії, члена-кореспондента Петербурзької АН, професора Київського університету, одного із засновників Кирило-Мефодіївського братства, журналу «Основа», викладача гімназій у Рівному, засновника недільних шкіл та видавця для них підручників і популярних книжок, автора історичної драми «Сава Чалий», трагедії «Переяславська ніч», праць з історії України «Богдан Хмельницького», «Руїна», «Мазепа», історичної статті «Две русские народности».

17 • ***Всесвітній день інформаційного суспільства.***

20 • ***День науки.***

21 • ***День пам'яті жертв політичних репресій*** (третя неділя травня).

23 • **175 років** від дня народження **Марії Конопницької** (1842-1910), польської письменниці, поетеси, автора творів на соціальні, патріотичні теми, інтимної та філософської лірики, творів для дітей, літературно-критичних та історико-літературних праць.

24 • ***День слов'янської писемності і культури.***

26 • 140 років від дня народження **Ольги Петрівни Косач-Кривинюк** (1877-1945), українського літературознавця, перекладача, бібліографа, етнографа, видавця, лікаря за фахом, члена катеринославської «Просвіти», молодшої дочки Олени Пчілки, упорядника ґрунтовної праці «Леся Українка: хронологія життя і творчості», видавця творів Олени Пчілки, Лесі Українки, Грицька Григоренка, казок та оповідань для дітей.

ЧЕРВЕНЬ

1 • ***Міжнародний день захисту дітей.***

3 • 50 років тому (1967) Рада Міністрів УРСР ухвалила постанову **«Про заходи до поліпшення підготовки і видання шкільних підручників та забезпечення ними учнів Української РСР»** у зв'язку з переходом середньої школи на нові навчальні плани і програми.

6 • 160 років від дня народження **Олександра Михайловича Ляпунова** (1857-1918), українського і російського ученого-математика, механіка, педагога, засновника теорії стійкості руху, теорії потенціалу, математичного природознавства, академіка Петербурзької АН, викладача Харківського університету, автора праць з небесної механіки, теорії стійкості рівноваги і руху механічних систем, математичної фізики, теорії ймовірностей.

7 • **175 років** від дня народження **Івана Олексійовича Сікорського** (1842-1919), українського психіатра, психолога, педагога, доктора медицини, одного із основоположників дитячої психології та психопатології, фахівця із питань шкільної гігієни, педагогічної патології, психології дошкільного віку, засновника Лікарсько-педагогічного інституту для розумово відсталих та нервових дітей, першого у світі Інституту дитячої психології, директора Київського Фребелівського педагогічного інституту, голови Наукового товариства психіатрів.

8 • 170 років від дня народження **Олександра Григоровича Барвінського** (1847-1926), українського ученого, педагога, історика, літературознавця, публіциста, редактора, громадського і державного діяча, голови Українського педагогічного товариства у Львові, члена Крайової шкільної ради, дійсного члена НТШ у Львові, автора посібників, підручників з української літератури для початкових шкіл, гімназій і вчительських семінарій: «Історія української літератури», «Руська читанка для висшои гимназии» (у 3 ч.), «Оповідання з всесвітньої історії» (у 2 ч.), «Історія Руси».

9-12 • 25 років тому (1992) у Києві відбувся **І Всеукраїнський конгрес бібліотекарів**.

12 • 440 років від дня народження **Пауля Ґульдіна** (1577-1643), швейцарського математика, фахівця із різних галузей математики, зокрема, нескінченно малих величин, комбінаторики, визначення площ поверхонь та об'ємів тіл обертання, автора праць «Про центр ваги» (у 4 т.), «Арифметична задача про комбінації» та ін.

15 • 80 років від заснування (1937) **Донецького педагогічного інституту**, з 1965 – Донецький державний університет, з 2000 – Донецький національний університет.

• **125 років** від дня народження **Юрія Олексійовича Меженка** (1892-1969), українського бібліографа, книгознавця, бібліотекознавця, літературного і театрального критика, бібліофіла, фундатора державної бібліографії в Україні, першого директора Всенародної бібліотеки України (нині НБУ – імені В. Вернадського), директора Бібліотеки АН УРСР, завідувача бібліографічної редакції Української радянської енциклопедії (УРЕ), збирача колекції «Шевченкіана».

21 • 120 років від дня народження **Юрія Васильовича Кондратюка** (справж. – **Олександр Гнатович Шаргей**, 1897-1941), українського ученого-винахідника, одного із основоположників розроблення ракетної техніки й теорії космічних польотів, основних проблем космонавтики, конструювання міжпланетних кораблів; засновника проекту вітроелектростанції в Криму, автора творів «Про міжпланетні подорожі», «Завоювання міжпланетних просторів» та ін. Завдяки доробку вченого стала можливою висадка американських астронавтів на Місяць («Аполлон-9», 1969), які назвали однин із кратерів на Місяці кратером Кондратюка.

22 • ***День Скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні.***

• **250 років** від дня народження **Вільгельма Гумбольдта** (1767-1835), німецького філософа, мовознавця, державного діяча, представника німецького класичного гуманізму, члена Берлінської АН, почесного члена Петербурзької АН, реформатора середньої освіти в Пруссії (створення єдиної шкільної системи), послідовника методів навчання Й.Г. Песталоцці, одного із засновників Берлінського університету, автора праць «Про гетерогенну природу мов та її вплив на інтелектуального розвиток людства», «Про межі діяльності держави», «Мова і філософія культури» та ін.

23 • **100 років** тому (1917) на Софійському майдані урочисто проголошено **І Універсал Української Центральної Ради** про автономію України у складі Росії. Текст Універсалу виголосив В. Винниченко.

25 • **100 років** тому (1917) розпочав діяльність **Генеральний секретаріат освіти (ГСО)** – орган управління освітою в Україні, генеральним секретарем якого призначено І.М. Стешенка. Метою ГСО було запровадження українізації в школах, видання підручників, підготовка вчителів, створення єдиної школи. 11 січня 1918 р. ГСО перейменовано на Міністерство народної освіти.

• 70 років від дня народження **Василя Григоровича Кременя** (1947), доктора філософських наук, професора, президента Національної академії педагогічних наук України, міністра освіти і науки України 2000-2005 рр., президента Товариства «Знання» України, президента Спортивної студентської спілки України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, ученого у галузі соціальної філософії, філософії освіти, педагогіки, політології, автора понад 800 наукових праць.

25 • ***День молоді. День молодіжних та дитячих громадських організацій*** (остання неділя червня).

28 • ***День Конституції України.*** (28.6.1996. – Верховна Рада України ухвалила Конституцію – Основний Закон України).

ЛИПЕНЬ

У липні відзначається:

• 80 років від виходу (1937) щомісячного журналу **«Радянська педагогіка»** (з 1992 р. – «Педагогіка»).

• 60 років від виходу **«Українського історичного журналу»** (1957) – друкованого видання Інституту історії України та Інституту національних відносин і політології НАН України.

2 • 160 років від дня народження **Джона Адамса** (1857-1934), англійського педагога, першого професора педагогіки Великобританії, прихильника і пропагандиста ідей «нового виховання», вродженої та незмінної обдарованості дітей, автора праці «Еволюція педагогічної теорії». Вважав масову школу основним засобом розвитку інтелектуальних і духовних сил молоді.

• 140 років від дня народження **Германа Гессе** (1877-1962), німецького і швейцарського письменника-романіста, одного із провідних і найоригінальніших письменників XX століття, лауреата Нобелівської премії (1946) з літератури

8 • 160 років від дня народження **Альфреда Біне** (1857-1911), французького психолога, засновника експериментальної психології та педагогіки у Франції, одного із основоположників методів вимірювання розумової обдарованості дітей (наука про тести), дослідника проблем вищих пізнавальних функцій, мислення, емоцій і почуттів дітей, шкільної психології та дефектології, автора праць із питань патології свідомості, розумової втоми, індивідуальних особливостей процесів пам'яті, навіювання, графології.

• 110 років від дня народження **Олега Ольжича** (справж. – **Олег Олександрович Кандиба**, 1907-1944), українського поета-модерніста Празької школи, публіциста, ученого-археолога, політичного діяча, викладача Гарвардського університету (США) та засновника Українського наукового інституту при університеті, заступника голови Проводу ОУН, сина поета Олександра Олеся (О.І. Кандиби).

15 • **100 років** від дня народження **Марії Авакумівни Познанської** (1917-1995), української поетеси, дитячої письменниці, педагога за фахом, автора збірок віршів для дітей молодшого віку, лауреата премії імені Лесі Українки (1978).

16 • **100 років** тому (1917) проголошено **ІІ Універсал Української Центральної Ради**.

17 • 170 років від дня народження **Олександра Стефановича** (1847-1933), українського політичного, церковного та освітянського діяча у Галичині, одного із керівників товариства «Просвіта», члена українського педагогічного товариства «Рідна школа».

22 • 130 років від дня народження **Густава Герца** (1887-1975), німецького фізика, фахівця у галузі дифузії, електронної емісії, розрядів у газах, фізики плазми, ультразвуку, автора методу дифузійного поділу ізотопів, лауреата Нобелівської премії (1925) з фізики.

26 • 90 років від дня народження **Віталія Івановича Войтка** (1927-1989), українського психолога і філософа, директора Науково-дослідного інституту психології УРСР, автора праць із філософії та психології та ін., редактора «Психологічного словника».

27 • **350 років** від дня народження **Йоганна Бернуллі** (1667-1748), швейцарського математика, доктора медицини, професора фізики Ґронінгенського університету (Голландія), професора грецької мови і математики Базельського університету, почесного члена Петербурзької АН, одного із засновників інтегрального та диференціального числення, теорії диференціальних рівнянь, геометрії та механіки.

СЕРПЕНЬ

2 • **100 років** від дня народження **Олекси Яковича Ющенка** (1917), українського поета, журналіста, автора поетичних збірок, книжок для дітей «Весна і літо», «Сонячний світ», есе про діячів мистецтва і літератури, ліричних поезій, покладених на музику.

5 • **125 років** від дня народження **Осипа Юрійовича Гермайзе** (1892-1958), українського педагога, історика, археографа, краєзнавця, літературознавця, громадського діяча, автора праць з історії громадських рухів в Україні XIX-XX ст., історії літератури, історичного краєзнавства, статей із методики навчання історії та політичного виховання в трудовій школі.

• 80 років від дня народження **Юрія Михайловича Хорунжого** (1937-2007), українського письменника, журналіста, історика, громадсько-культурного діяча, редактора журналу «Україна», голови клубу «Літописець» при СП України, редактора журналу «Зона», автора історичних романів та повістей.

8 • 10 років від заснування (2007) **Інституту обдарованої дитини НАПН** України відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України.

9 • **150 років** від дня народження **Остапа Макарушки** (1867-1931), українського педагога, філолога, дійсного члена НТШ у Львові, учителя гімназій Львова та Коломиї, директора Львівської жіночої учительської семінарії, інспектора приватних українських шкіл Галичини, голови Українського педагогічного товариства «Рідна школа», автора праць із мовознавства, шкільних посібників із латинської та старогрецької мов для гімназій, творів для дітей та молоді.

• **125 років** від дня народження **Сави Христофоровича Чавдарова** (1892-1962), українського ученого, педагога, дидакта, методиста початкової та середньої освіти, директора Українського науково-дослідного інституту педагогіки (УНДІП), автора 200 наукових праць, у тому числі досліджень з історії педагогічної думки в Україні, підручників із педагогіки, методичних посібників і підручників з української мови для початкової та середньої шкіл.

10-12 • **100 років** тому (1917) у Києві відбувся **Другий Всеукраїнський учительський з'їзд**, який накреслив основні завдання в галузі українізації освіти та ухвалив постанови «Організація нової школи», «Українізація школи», «Освіта вчителя», «Вища школа», «Організація освіти» та ін.

10 • 170 років від дня народження **Вільгельма Рейна** (1847-1929), німецького педагога, методиста, послідовника Й. Гербарта, прихильника ідеї єдиної німецької школи, експериментатора дослідної школи при Йєнському університеті, в якій реалізував складені ним навчальні плани народної школи, керівника педагогічних семінарів для вчителів, автора методичних посібників з усіх предметів для вчителів 1-8 класів.

13 • **100 років** тому (1917) на Першому Всеукраїнському професійному вчительському з'їзді **відроджено Всеукраїнську учительську спілку** (ВУС, створена в травні 1906 р. і діяла нелегально), яку очолила С. Русова, з 1919 р. – О. Дорошкевич. Спілка припинила своє існування в 1920 р.

14 • **150 років** від дня народження **Джона Ґолсуорсі** (1867-1933), англійського прозаїка, драматурга і поета, реформатора, мецената, правозахисника, громадського діяча, засновника ПЕН-клубу – міжнародної письменницької організації, автора оповідань, романів, п'єс, трилогії «Сага про Форсайтів», лауреата Нобелівської премії (1932) з літератури.

15 • **125 років** від дня народження **Луї де Бройля** (1892-1987), французького фізика-теоретика, одного із основоположників квантової механіки, професора теоретичної фізики Інституту Анрі Пуанкаре в Парижі, засновника Центру досліджень із прикладної математики, радника при французькій Вищій комісії з атомної енергії, члена Французької АН, лауреата Нобелівської премії (1929) з фізики.

20 • 190 років від дня народження **Шарля де Костера** (1827-1879), бельгійського письменника і критика, публіциста, основоположника бельгійської літератури, автора знаменитої «Легенди про Уленшпі´еля і Ламме Ґудзака, про їхні героїчні, веселі та славетні пригоди у Фландрії та інших країнах», психологічного роману «Весільна подорож», історичної драми «Стефанія».

21-24 • 25 років тому (1992) у Києві відбувся **Перший Всесвітній форум українців (ВФУ)** – вищий керівний орган Української всесвітньої координаційної ради (УВКР). Форуми скликаються періодично, один раз на 4 роки, за ініціативою українських громадських організацій світу і підтримки Української держави.

23 • ***День державного прапора.***

• **150 років** від дня народження **Осипа Степановича Маковея** (1867-1925), українського письменника, поета, перекладача, літературного критика, публіциста, історика літератури, філолога, фольклориста.

24 • ***День Незалежності України***. (24.8.1991. – Верховна Рада УРСР ухвалила Акт проголошення незалежності України).

• 25 років тому (1992) відбулося урочисте відкриття **університету «Києво-Могилянська академія»**.

26 • 50 років тому (1967) Президія Верховної Ради УРСР видала указ **«Про затвердження Положення про комісії в справах неповнолітніх Української РСР»**.

28 • 230 років від дня народження **Християна Вільгельма Гарніша** (1787-1864), німецького педагога, теолога, прихильника ідей Й. Г. Песталоцці, засновника і редактора перших у Німеччині педагогічних журналів «Шкільна рада в Одері» і «Народного учителя», автора посібника з курсу краєзнавства, в якому об'єднано уроки історії, географії та інших предметів.

ВЕРЕСЕНЬ

У вересні відзначається:

• 110 років від заснування приватного **Фребелівського педагогічного інституту** (Київ, 1907-1920), що готував керівників і вихователів дошкільних закладів, учителів початкових шкіл, педагогічних працівників позашкільних закладів.

• **100 років** від виходу журналу **«Книгарь»** (Київ, 1917-1920), першого українського критико-бібліографічного часопису товариства «Час».

• **100 років** від виходу педагогічного журналу **«Вільна українська школа»** (ВУШ, 1917-1919), органу Всеукраїнської вчительської спілки за редакцією відомих педагогів та освітніх діячів – О. Дорошкевича (голова), К. Лебединцева, О. Музиченка, В. Підгаєцького, С. Русової, Я. Чепіги, С. Черкасенка та ін.

1 • ***День знань***.

2 • ***День закінчення Другої світової війни.*** (21.9.1945. – Підписано Акт про беззастережну капітуляцію Японії).

• **175 років** від дня народження **Климентія Миколайовича Ганкевича** (1842-1924), українського мовознавця, філософа, педагога, дослідника наголосів і народної етимології в українській мові. Основні завдання філософії вбачав у примиренні науки з релігією, розуму з вірою.

• 140 років від дня народження **Фредеріка Содді** (1877-1956), англійського радіохіміка, одного із засновників (з Є. Резерфордом) теорії радіоактивного розпаду, лауреата Нобелівської премії (1921) з хімії.

6 • 120 років від дня народження **Івана Кіндратовича Микитенка** (1897-1937), українського письменника, драматурга, публіциста, секретаря правління СП України.

8 • ***Міжнародний день писемності (грамотності).***

9 • 280 років від дня народження **Луїджі Гальвані** (1737-1798), італійського фізіолога, одного із засновників науки про електрику, основоположника електрофізіології, дослідника електричних явищ у живих організмах. З ім'ям ученого пов'язані поняття «гальванізація», «гальванометр», «гальваномагнітні явища» тощо.

• **125 років** від дня народження **Сергія Степановича Смеречинського** (1892-1954), українського філолога, поета, архівіста, бібліографа, дослідника синтаксису української мови, перекладача французьких поетів (знав 16 мов).

15 • 140 років від дня народження **Олени Львівни Кульчицької** (1877-1967), українського живописця і графіка, педагога, народного художника УРСР, автора картин «Діти на леваді», «Жнива», ілюстрацій до творів М. Коцюбинського, І. Франка, інших письменників, лауреата Державної премії УРСР імені Т.Г. Шевченка (1967).

18 • 210 років від дня народження **Карела Славоміла Амерлінга** (1807-1884), чеського педагога, філософа, лікаря, природознавця, послідовника філософських ідей Я. А. Коменського, прихильника принципу єдиної школи, пропагандиста жіночої освіти, ідеї слов'янської єдності, директора першої педагогічної школи у Празі, керівника першого чеського виховного закладу для дітей із затримкою психічного розвитку, автора

Календар – 2017

проекту реформи народної освіти в країні, навчально-методичних та наочних посібників для народних шкіл.
20-23 • **100 років** тому (1917) відбувся **Перший Всеукраїнський з'їзд «Просвіт»**, почесним головою якого обрано М. Грушевського. З'їзд закликав до боротьби з неграмотністю, українізації шкіл і запровадження обов'язкової шкільної освіти.
21 • 110 років тому (1907) у Харкові організовано **Вищі жіночі курси**, що стали першим жіночим університетом.
24 • 120 років від дня народження **Андрія Ілліча Зільберштейна** (1897-1984), українського педагога, фахівця у галузі дидактики, історії педагогіки, вищої школи, редактора журналу «Шлях освіти», автора праць із проблем активізації пізнавальної діяльності школярів і студентів, історії педагогіки, проблемного навчання й використання наочності в навчанні.
25 • 120 років від дня народження **Вільяма Фолкнера** (1897-1962), американського письменника, лауреата Нобелівської премії (1949) з літератури.
26 • ***Європейський день мов.***
27 • **125 років** від дня народження **Михайла Пилиповича Кравчука** (1892-1942), українського математика, педагога, громадського діяча, академіка АН УРСР, учасника розбудови національної школи в роки визвольних змагань, викладача Київського університету, учительських українських гімназій, організатора першої в Україні математичної олімпіади школярів (1935), автора праць з історії математики, підручників для вищих навчальних закладів, навчальних програм для вищої та середньої шкіл, упорядника словника математичних термінів для середньої школи.
30 • ***Всеукраїнський день бібліотек.***

ЖОВТЕНЬ

1 • ***День працівників освіти*** (перша неділя жовтня).
2 • 120 років від дня народження **Леоніда Марковича Мосендза** (1897-1948), українського прозаїка, публіциста, поета-модерніста Празької школи, перекладача, доктора технічних наук, учителя навчальних закладів Поділля, Закарпаття, одного із членів групи письменників, що об'єднувалися навколо «Літературно-наукового вісника» Д. Донцова.
3 • 180 років від дня народження **Петра Францовича Лесгафта** (1837-1909), російського педагога, анатома, лікаря, громадського діяча, основоположника наукової системи фізичного виховання, прихильника активних методів навчання, поєднання фізичного виховання з розумовим, моральним, естетичним і трудовим, автора посібників із фізичної освіти дітей шкільного віку, праць із виховання дітей дошкільного віку в сім'ї, жіночої освіти, охорони материнства й дитинства.
• 120 років від дня народження **Луї Ара´она** (1897-1982), французького письменника і політичного діяча, учасника Руху Опору, автора збірок статей, віршів, оповідань, романів, нарису «Українське інтермеццо», що містить огляд української літератури, зокрема творчості Т. Шевченка та Ю. Яновського.
5 • ***Всесвітній день учителів.***
• 130 років від дня народження **Олекси Наумовича Синявського** (1887-1937), українського мовознавця, педагога, автора праць з української діалектології, граматики, фонетики, історії української літературної мови, посібників з української мови для учнів і вчителів школи і самоосвіти «Вчимось писати», «Короткий нарис української мови», «Норми української літературної мови».
6 • 130 років від дня народження **Івана Артемовича Панькевича** (1887-1958), українського мовознавця, літературознавця, історика, педагога, громадського діяча, дослідника говорів Закарпаття, члена НТШ у Львові, одного із засновників товариства «Просвіта» і «Педагогічного товариства Підкарпатської Русі» в Ужгороді, автора шкільних підручників для молодших класів середніх шкіл, праць із літературознавства, фольклору Галичини, краєзнавства, педагогіки, у тому числі народної.
8 • **100 років** тому (1917) розпочала свою діяльність **Спілка учителів-українців** м. Києва.
• **175 років** від дня народження **Івана Івановича Нечипоренка** (1842-1910), українського педагога і освітнього діяча, директора Колегії Павла Ґала´ана в Києві – приватного навчального закладу, заснованого 1871 р. Г.П. Ґала´аном.
• **125 років** від дня народження **Марини Іванівни Цвєтаєвої** (1892-1941), російської поетеси «срібної доби», драматурга, перекладача, автора ліричних збірок, поем, есеїв, трагедій, спогадів, перекладів творів І. Франка, Лесі Українки.
9 • 470 років від дня хрещення **Мі´еля де Сервантеса** (справж. – Сервантес Сааведра, 1547-1616), іспанського письменника, автора пасторального роману «Галатея», п'єс «Алжирські звичаї», «Зруйнування Нумансії», новел «Циганочка», «Ліценціат Відрієра», поетичного твору «Подорож на Парнас», лицарського роману «Вигадливий ідальго Дон Кіхот Ламанчського» («Дон Кіхот»).
11 • 75 років від дня народження **Володимира Олександровича Яворівського** (1942), українського письменника, журналіста, публіциста, громадського і політичного діяча, одного із засновників Народного Руху України, депутата Верховної Ради України (з 1990 р.), лауреата Державної премії Української РСР імені Т.Г. Шевченка (1984), літературної премії імені Дмитра Загула (2005).
13 • **100 років** тому (1917) відбувся **Перший з'їзд учителів-українців Альберти** в Едмонтоні (Канада).
• **100 років** тому (1917) Генеральний секретаріат освіти для реалізації державної освітньої політики й рішень Другого Всеукраїнського педагогічного з'їзду опублікував циркуляр **«До української людності»** про запровадження в школі навчання рідною мовою та вивчення історії України.
14 • ***День захисника України. День українського козацтва***.
• 75 років тому (1942) почалося формування **Української повстанської армії**.
• 170 років від дня народження **Яківа Павловича Новицького** (1847-1925), українського історика, фольклориста, етнографа, археолога, краєзнавця, педагога, одного із основоположників регіональних історико-краєзнавчих, етнографічних досліджень в Україні, засновника і директора Запорізького обласного історичного музею, члена-кореспондента ВУАН, автора перших регіональних збірників українського фольклору, історико-археологічних матеріалів, статей з історії педагогіки.
18 • **100 років** тому (1917) у Києві відбулося урочисте відкриття **Українського народного університету** у складі трьох факультетів – історико-філологічного, фізико-математичного і права.
30 • 70 років від дня народження **Таїсії Іванівни Ківшар** (1947), українського бібліотекознавця і книгознавця, автора комплексного монографічного дослідження «Український книжковий рух як історичне явище (1917-1923 рр.)», статей щодо бібліологічного доробку таких визначних українських діячів, як С. Петлюра, І. Стешенко, С. Русова, а також бібліотекознавців і книгознавців Ю. Меженка, С. Сірополка та ін.

ЛИСТОПАД

У листопаді відзначається:
• **100 років** від початку занять (1917) у **Херсонському державному педагогічному інституті**, заснованому на базі евакуйованого Юр'євського учительського інституту (Тарту), нині – Херсонський державний університет.
1 • 130 років від дня народження **Самуїла Яковича Маршака** (1887-1964), російського поета і перекладача, одного із засновників радянської та сучасної російської літератури для дітей, редактора журналу «Горобець». Серед творів – вірші, присвячені Україні, переклади творів українських письменників.
6 • **100 років** від дня народження **Олександри Михайлівни Бандури** (1917-2010), українського педагога-методиста, літературознавця, автора посібників для вчителів з вивчення творчості Л.І. Глібова, І.П. Котляревського в школі, лауреата Державної премії УРСР (1977).
7 • 160 років від дня народження **Дмитра Івановича Багалія** (1857-1932), українського історика, педагога, архівознавця, громадського і культурно-освітнього діяча, академіка Всеукраїнської АН, члена Старої Київської громади, професора і ректора Харківського університету та Полтавського інституту народної освіти, голови Харківської міської думи, керівника правління Харківської громадської бібліотеки та видавничого комітету Харківського товариства поширення грамотності в народі, одного із засновників УАН та Всенародної бібліотеки при Академії, харківського товариства «Просвіта», науково-дослідної кафедри історії України, першого директора Науково-дослідного інституту Т. Шевченка, автора понад 400 праць з історії, історії культури, освітньої та архівної галузі України.
• **150 років** від дня народження **Марії Склодовської-Кюрі** (1867-1934), французького і польського фізика, хіміка, члена Паризької медичної академії, директора Інституту радію, першої жінки – професора Сорбонни. Разом із чоловіком П'єром Кюрі заклали основи теорії про радіоактивність урану, відкрили полоній і радій (атомну масу, місце в періодичній таблиці Менделєєва). Перша жінка – лауреат Нобелівських премій з фізики (1903) та хімії (1911).
• 110 років від дня народження **Михайла Семеновича Гриценка** (1907-1992), українського педагога, фахівця у галузі історії педагогіки, автора наукових праць з історії школи в Україні, історії педагогіки, навчальних посібників з періодизації історії освіти, історії педагогіки для педінститутів УРСР тощо.
8 • 130 років від дня народження **Нестора Михайловича Малечі** (1887-1979), українського мовознавця, етнографа, краєзнавця, фольклориста, педагога, фахівця у галузі вивчення лексики творів Т. Шевченка, автора словників до «Кобзаря», підручників і посібників для ліквідації неписьменності серед дорослого населення, посібника «Українська мова. Книжка для гуртків самоосвіти українського населення РРФСР».
9 • ***День української писемності та мови.***
16 • ***Міжнародний день толерантності.***
• 120 років від дня народження **Йосипа Захаровича Штокала** (1897-1987), українського математика, академіка АН УРСР, розробника української наукової термінології (упорядник 18 російсько-українських термінологічних словників), ініціатора і керівника видання «Історія вітчизняної математики», монографії «Науково-технічний прогрес в Україні» (у 5 т.).
17 • ***Міжнародний день студента.***
18 • 370 років від дня народження **П'єра Бейля** (1647-1706), французького філософа-скептика, теолога, публіциста, одного із ранніх представників французького просвітництва, автора праці «Словник історичного та критичний», що мала великий вплив на діячів доби Просвітництва і заклала підвалини Бібліотеки Конгресу США.
19 • 80 років тому (1937) Рада Народних Комісарів (РНК) УРСР ухвалила постанову **«Про заходи з остаточної ліквідації неписьменності серед дорослих»**.
20 • ***Всесвітній день дитини***. (20.11.1959. – Генеральна Асамблея ООН проголосила «Декларацію прав дитини»).
• **100 років** тому (1917) ухвалено **III Універсал Української Центральної Ради**, яким проголошено утворення Української Народної Республіки (УНР) як автономної державної одиниці Російської республіки.
21 • ***День Гідності та Свободи.***
• **150 років** від дня народження **Дмитра Матвійовича Синцова** (1867-1946), українського математика, громадського діяча, академіка АН УРСР, викладача Вищого гірничого училища Катеринослава, автора праць з питань педагогіки, викладання математики в середній і вищій школах, підручників для університетів і педінститутів.
24 • 40 років тому (1977) ЦК КПРС і Рада Міністрів СРСР ухвалили постанову **«Про перехід на безкоштовне користування підручниками учнями загальноосвітніх шкіл»**.
25 • ***День пам'яті жертв голодоморів*** (четверта субота листопада). Всеукраїнська акція «Засвіти свічку».
• 130 років від дня народження **Миколи Івановича Вавілова** (1887-1943), українського і російського ученого-генетика, біолога, члена АН УРСР і АН СРСР, президента Всесоюзної академії сільськогосподарських наук імені В.І. Леніна (ВАСГНІЛ, 1929-1935), основоположника сучасної науки про біологічні засади селекції, теорії про центри походження культурних рослин, імунітет рослин, автора закону гомологічності рядів у спадковій мінливості організмів, праць із проблем високогірного землеробства, освоєння пустель, питань екології тощо.
30 • **350 років** від дня народження **Джонатана Свіфта** (1667-1745), англійського письменника-сатирика ірландського походження, майстра алегорії, представника епохи Просвітництва, публіциста, магістра мистецтв, церковного діяча, декана собору Святого Патріка і почесного громадянина Дубліна, автора фантастично-пригодницького роману «Мандри Гуллівера» (у 4 ч.), памфлетів, присвячених боротьбі ірландського народу за свої права: «Казка діжки», «Битва книг», «Листи сукнаря».
• 70 років від дня народження **Катерини Вакулівни Мотрич** (1947), української письменниці, автора романів, збірок оповідань, повістей, творів у формі молитви («Молитва до мови», «Молитва до України» та ін.).

ГРУДЕНЬ

1 • **300 років** від дня народження **Георгія Кониського** (1717-1795), українського і білоруського письменника, філософа, педагога, церковного і культурно-громадського діяча, визначного мислителя XVIII ст., професора, ректора і викладача філософії, богослов'я та поетики Києво-Могилянської академії, Білоруського архієпископа і члена Синоду, захисника православної церкви в Україні й Білорусі, палкого оратора і проповідника, колекціонера українських історичних джерел, засновника в Могильові школи на зразок Київського колегіуму, автора повчальної драми «Воскресіння мертвих», курсів піїтики, філософії. Г. Кониському також приписувалося авторство праці «Історія Русів, або Малої Росії».
• **225 років** від дня народження **Миколи Івановича Лобачевського** (1792-1856), російського математика, основоположника неевклідової геометрії, розробника плану ступінчатого вивчення математики в гімназії, автора праць з алгебри, геометрії, математичного аналізу, астрономії, посібника для вчителів «Повчання учителям математики в гімназіях».
3 • 140 років від дня народження **Степана Львовича Рудницького** (1877-1937), українського ученого-географа, педагога-методиста, дійсного члена НТШ і ВУАН, основоположника української наукової антропогеографії і картографії, організатора географічної освіти в середніх та вищих навчальних закладах, одного із фундаторів Українського вільного університету в Празі, дослідника ролі географічного чинника у становленні та розвитку української державності, засновника і керівника Українського НДІ географії і картографії (Харків), автора першого україномовного посібника з географії для учнів початкових шкіл «Коротка географія України».
• 120 років від дня народження **Андрія Васильовича Головка** (1897-1972), українського письменника, сценариста, драматурга, члена літературної спілки «Плуг», лауреата Державної премії УРСР імені Т.Г. Шевченка (1969). 1979 р. встановлено літературну премію імені А.В. Головка.
6 • ***День Збройних Сил України.***
• 160 років від дня народження **Костянтина Миколайовича Вентцеля** (1857-1947), російського педагога, прихильника і популяризатора концепцій вільного виховання, єдиної трудової школи, автора однієї з перших у світовій практиці «Декларації прав дитини». Визначив принципи організації та діяльності навчально-виховного закладу «Будинок вільної дитини», принципи побудови єдиної трудової школи.
7 • **125 років** від дня народження **Олени Степанів-Дашкевич** (1892-1963), українського ученого-педагога, військового і громадського діяча, чотаря Української Галицької армії, викладача географії та історії в гімназії василіанок у Львові та Львівському (таємному) українському університеті (мати історика і сходознавця Ярослава Дашкевича).
8 • 180 років від дня народження **Миколи Федоровича Бунакова** (1837-1904), російського педагога, послідовника К.Д. Ушинського, теоретика і практика початкового навчання, керівника земських літніх учительських з'їздів-курсів, автора підручників і навчальних посібників для учнів і вчителів.
9 • 120 років від дня народження **Бориса Тена** (справж. – **Микола Васильович Хомичевський**, 1897-1983), українського поета і перекладача, педагога, хормейстера, автора збірки сонетів «Зоряні сади», літературознавчих і музикознавчих статей і пісень, перекладів творів Есхіла, Аристофана, Еврипіда, Аристотеля, В. Шекспіра, Ф. Шиллера, А. Міцкевича, О. Пушкіна, Л. Толстого та інших письменників. Вершиною творчості митця став переклад українською мовою «Одіссеї» та «Іліади» Гомера. Лауреат премії імені М. Рильського.
10 • ***Міжнародний день прав людини.*** (10.12.1948. – Генеральна Асамблея ООН ухвалила Загальну декларацію прав людини).
12 • 130 років від дня народження **Олександра Андріановича Назаревського** (1887-1977), українського літературознавця, педагога, бібліографа, фахівця з історії давніх української і російської літератур, текстології, викладача Київського університету (понад 50 років).
13 • 220 років від дня народження **Генріха Гайне** (Гейне, 1797-1856), німецького поета, прозаїка, есеїста, доктора права. Твори Гайне перекладали українською мовою та популяризували І. Франко, Леся Українка, П. Грабовський, М. Рильський, П. Тичина, багато віршів поета поклали на музику українські композитори.
• 140 років від дня народження **Миколи Дмитровича Леонтовича** (1877-1921), українського композитора, музично-громадського діяча, хорового диригента, педагога, організатора першого українського симфонічного оркестру й хорової капели, активного учасника розбудови української національної музичної освіти і культури.
15-20 • **100 років** тому (1917) відбулася **Нарада в справі організації народної освіти в Україні**, що стала новим етапом реформи шкільної освіти. Нарада схвалила «План управління освітою на Україні», «Постанову в справі організації керівництва національною школою» та низку інших постанов.
18 • **125 років** від дня народження **Миколи Гуровича Куліша** (1892-1937), українського письменника, драматурга, театрального діяча. Створив власну драматургію, перейняту ідеями національного відродження, що стала золотим фондом українського театру. Завідувач Дніпропетровського відділу народної освіти, редактор журналів «Червоний шлях», «Літературний ярмарок» (Харків), член літературних організацій ВАПЛІТЕ і «Пролітфронт», голова Українського товариства драматургів і композиторів.
21 • **100 років** від дня народження **Генріха Белля** (1917-1985), німецького прозаїка і новеліста, борця за ідеали свободи проти мілітаризму, лауреата Нобелівської премії (1972) з літератури, лауреата усіх східнонімецьких і багатьох закордонних літературних премій. У 1985 р затверджено літературну премію імені Г. Белля.
23-25 • 25 років тому (1992) в Києві відбувся **Перший з'їзд педагогічних працівників України**, на якому ухвалено Державну національну програму «Освіта. Україна XXI століття».
24 • 80 років від дня народження **В'ячеслава Максимовича Чорновола** (1937-1999), українського політичного та державного діяча, журналіста, публіциста, редактора, видавця, літературного критика, учасника правозахисного руху, одного із засновників Народного Руху України (НРУ) за перебудову (з грудня 1992 р. – голова), автора творів «Лихо з розуму», «Правосуддя чи рецидиви терору». Лауреата Державної премії України імені Т.Г. Шевченка (1996).
27 • 280 років від дня народження **Миколи Миколайовича Бантиш-Каменського** (1737-1814), українського і російського історика, археографа, бібліографа, культурно-освітнього діяча, упорядника збірок документальних матеріалів і джерел з історії України та Росії XV-XVIII ст., архівних справ Києво-Печерської лаври, автора підручників для духовних семінарій, археографічних праць.
• 70 років від дня народження **Юрія Миколайовича Бугая** (1947-2003), українського педагога, члена-кореспондента АПН України, академіка Академії гірничих наук УРСР, фахівця у галузі видобутку нафти і газу, першого заступника міністра освіти України, одного із авторів «Концепції національної вищої школи України» та «Основних напрямів реформування вищої освіти в Україні», автора підручників, наукових праць (понад 300), винаходів (понад 80).
28 • 140 років від дня народження **Владислава Спасовського** (1877-1941), польського педагога, громадського діяча, викладача філософії та педагогіки, теоретика із питань шкільної освіти та методики самоосвіти й виховання.
29 • **250 років** від дня народження **Єфимія Олексійовича Болховітінова** (митрополит Євгеній, 1767-1837), українського і російського церковного діяча, історика, археографа, філолога, бібліографа, письменника, перекладача, академіка Петербурзької АН, митрополита Київського і Галицького, автора біобібліографічних словників церковних і світських письменників та вчених, описів монастирів, церков та монастирських бібліотек (Софійського собору, Києво-Печерської лаври), перекладів, публікацій архівних документів і матеріалів.
31 • 140 років від дня народження **Гната Мартиновича Хоткевича** (1877-1938), українського письменника, перекладача, фольклориста, актора, режисера, композитора, музиканта, педагога, організатора селянського й робітничого театрів на Харківщині, Гуцульського театру на Івано-Франківщині, засновника першої Капели бандуристів імені Т. Шевченка, автора повістей та оповідань, підручника «Історія України» для початкових і середніх класів і навчально-методичних посібників із питань музичного навчання та виховання молоді, теорії та історії бандурного мистецтва.
• **125 років** від дня народження **Михайла (Михайль) Васильовича Семенка** (1892-1937), українського поета, основоположника і теоретика українського футуризму, модернізатора української лірики урбаністичною тематикою, формою вірша тощо, організатора літературних груп поетів-футуристів, головного редактора Одеської кіностудії, видавця журналів «Фламінго», «Альманах трьох», «Нова генерація» та ін.

Редакція газети «Джерело» пропонує увазі читачів **«Календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки на 2017 рік»**, який підготувала Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського.
Текст подано зі скороченнями. Повну версію календаря можна завантажити за посиланням: http://koippo.kr.ua/arhiv/2017/kalendar_2017.pdf

УВАГА! КОНКУРС

«МІЙ УЧЕНЬ»

Оголошений обласною педагогічною газетою «Джерело» конкурс «Мій учень» завершено.

Проводився він у трьох номінаціях:
1. Мій теперішній учень.
2. Яким, на думку педагога, має бути учень.
3. Яке місце в суспільному житті посів мій учень.

У номінації **«Мій теперішній учень»** перемогли педагоги:

– учителька молодших класів **Лариса Анатоліївна Тітова**, яка розповіла про нелегку долю маленької Ганнусі, і про те, яким досвідом збагатилась учителька, знайшовши шлях до сердець молодших школярів;

– заступниця директора професійно-технічного навчального закладу **Марина Василівна Бахмацька**, яка написала чудовий ліричний нарис про учнів шкіл, які приходять навчатися до ПТНЗ. Ці «незнані» молоді люди згодом стають громадянами і професіоналами.

У номінації **«Яким, на думку педагога, має бути учень»** перемогли:

– викладач **Альвіна Матвіївна Шевченко**. Її нарис присвячений справжньому «герою нашого часу» – Вікторові Гайдаєнку, який, пройшовши насильницьке (за велінням компартії) «випробування Афганістаном», став патріотом України і пішов – за власним бажанням – захищати Україну в АТО;

– викладач **Світлана Іванівна Крупенко**, яка переконана, що учень має бути порядною, доброзичливою, роботящою людиною (такою, як її учень Денис Козаченко). ...Денис може стати у майбутньому ким завгодно; головне, що люди поруч із ним почуватимуться надійно і комфортно.

Переможці у номінації **«Яке місце в суспільному житті посів мій учень»**:

– майстер **Ірина Давидівна Павлова** – із розповіддю про свого учня Сергія Чекалова – у шкільні роки звичайного, але цілеспрямованого і працелюбного хлопчика, який став чемпіоном світу з боксу.

–вчитель **Галина Миколаївна Бухно**. Чимало її вихованців стали дуже успішними людьми, але не забувають рідну школу і своїх учителів.

Алла Іванівна Юдіна присвятила свій щемливий і сповнений болю нарис Костянтину Авдєєву, учаснику АТО, який загинув 2014 (літак Іл-76 збили сепаратисти).

Олена Василівна Кузьменко, крім нарису про учня-героя Сергія Ковальчука, надіслала до редакції чудовий вірш про нього.

Тетяна Олексіївна Третяк захоплюється здобутками своєї учениці, яка нині викладає в ДНУ, а Вікторія Юріївна Піддубна, Людмила Федорівна Мельник і Віра Павлівна Шарівська зробили все для того, щоб успішними стали їхні вихованці.

Олена Іванівна Маляренко розповіла про «метаморфози» у ставленні до математики свого учня.

Про те, як наполегливо будують свою професійну кар'єру учні, йдеться в нарисах Віри Миколаївни Кузніченко, Аліни Ігорівни Титаренко.

Про своїх талановитих, – найкращих у світі вихованців, яким будувати майбутнє України, розповіли: Людмила Федорівна Спиридонова, Віталій Олександрович Косевич, Людмила Григорівна Очеретна, Ольга Юріївна Чабаненко, Світлана Володимирівна Таборовець, Світлана Артемівна Васильєва, Наталя Яківна Огієнко.

Вітаємо всіх учасників конкурсу!
Успіхів у вашій благородній справі!

Ми вдячні усім, хто долучився до конкурсу і пишаємося вашою довірою.

Сподіваємось, що й надалі обласна педагогічна газета буде для вас усіх джерелом натхнення.

Переможці конкурсу. І місце

Номінація **«Мій теперішній учень»**

Як маленька дитина вчить мене людяності

Чотири роки тому привели до мене на підготовчі курси першокласників маленьку дівчинку. Я не відразу дізналася її ім'я: вона не зуміла с першого разу мені відповісти, шукала оченятами підтримки у молодички, з якою прийшла. Яка перша думка? Та як у всіх: «Оце щастячко на мою голову!» Перечитую документи на дитину: «Ганна Ж. до школи виховувалася у спеціалізованому дитячому садочку для розумово відсталих дітей. Батько в тюрмі за вбивство власної дружини. Опікун – сестра матері». Що мені робити? Як працювати із такою дитиною? Їй потрібен психолог! Чи зможу я її навчити? Їй потрібен спеціаліст, а я – проста вчителька сільської школи, яка не знає, з чого навіть починати.

Про рейтинги успішності на той час не думалось: собі співчувала, бо розуміла – легко не буде. Мої спроби вмовити рідню віддати дівчинку до спецшколи не мали підтримки ні в цій родині, ні в райвно, ні в райдержадміністрації: було ухвалено рішення про інклюзивне навчання. Що воно таке? З чого починати? Інтернету на той час не було, в бібліотеці руками розвели. Спасибі, що є досвідчені вчителі, допомогли.

Почалося навчання. Що вміє ця дитина? Сидіти 2-3 хвилини, слухати казку 3-4 хвилини, запам'ятала дорогу до їдальні та туалету. Малюємо фарбами – робота виконана одним кольором: ні, не чорним, а тим, який був ближче у коробочці. Складно зрозуміти, де верх, а де низ малюнка. Було відчуття, що намальована хатка. Ножиці: не знала, як і до рук брати. Пластилін або з'їдався, або ним обліплювалися парта і підлога. Письмо? Яке письмо? Не розуміла, де поля, а де робоча поверхня. І т. д., і т. п… Але більш за все насторожували вміння битися, бо влучала в больові точки, і дикий регіт, яким супроводжувалася перемога. З нею не просто не хотіли дружити, її насправді боялися. Збунтувалися батьки постраждалих дітей, бо доходило до втрати свідомості. На мед.-пед.-псих.-комісії у Дніпрі порадили не називати у при-

сутності Ганнусі переможців, бо будуть битими, не відпускати від себе ні на крок, аналізувати кожен вчинок і … терпіти, терпіти, терпіти. Почали шукати спеціаліста, у якого б була освіта психолога, логопеда, вчителя початкових класів в одній особі та ще й на півставки. У сусідній школі не знайшли, посадили поруч із такою дівчиною вчителя, яка роз'яснювала дитині, що потрібно робити і як. Не витримав ніхто! А ми знайшли такого спеціаліста! Та ще й не одного, а цілих 15! Це були діти нашого класу, яких я запросила бути вчителем для Ганнусі. Спочатку погодилась найменша у класі Женя. І бійок поменшало. Потім за діло взявся Дениско. І Ганнуся навчилася бути уважною, почала слухати пояснення вчителя. У 3-му класі дівчина почала читати (швидкість читання – 112 слів, 2 помилки – неправильний наголос і заміна закінчення в слові), вивчила таблицю множення (додавати їй складно й досі), перестала боятися виступати на сцені, почала на уроках задавати доречні запитання. Її малюнки стали різнокольоровими, хоча на них та сама хатинка, але біля неї стоять веселі діти із кульками в руках.

Майже на кожній перерві дівчинка малює крейдою на дошці. Малює мене, пише мені зізнання у любові. А я думаю: «За що? За що мені така подяка? Я ж навіть не хотіла брати тебе до школи! Не просто не хотіла, я боялася тебе! І себе, бо не вірила у свої можливості, не вірила у те, що з такою дитиною взагалі можна працювати у звичайній школі!» А виходить – можна. Складно, дуже-дуже складно, але можна. До кінця днів своїх я буду вдячна моїй Ганнусі за науку бути людяною, за науку бути вчителем.

Лариса ТІТОВА, вчитель початкових класів Чаплинської НСЗШ, Васильківський район

Номінація **«Яким, на думку педагога, має бути учень»**

У народі кажуть: навчальний заклад – другий дім дитини, а вчителі – другі батьки.

Я, викладач Західно-Дніпровського центру ПТО, живу у невеликому місті Жовті Води. Минають роки, стираючи з пам'яті чимало подій. Я часто зустрічаю своїх випускників. Вони радо згадують роки навчання, діляться своїми радощами, жалями, порізному складаються їхні долі. Ці зустрічі проходить дуже тепло, бентежно, адже ти їх знав ще учнями, а зустрічаєш вже дорослих людей, які міцно стоять на ногах.

Найбільше запам'ятовуються ті учні, які були зі складним характером, до яких потрібен особливий підхід, та ті, на яких можна було обпертися, довірити складне завдання і бути впевненою, що вони не підведуть.

Недавно зустрілася з одним із таких своїх учнів. Зустріч була випадковою на святкуванні Дня міста. Я прийшла підтримати своїх вихованців, які випекли з тіста булаву розміром в 2 метри 17 сантиметрів, яка мала бути занесена в Книгу реєстрів національних рекордів України.

Несподівано відчула міцні обійми. Із здивуванням дивлюся на чоловіка в камуфляжній формі, який мені щиро усміхається, і не впізнаю. Ось він заговорив – та це ж мій учень **Віктор Гайдаєнко!** Сіли в затінку і поринули в спогади. Віктор навчався в профтехучилищі з 1980 по 1983 рік. Здобував професію токаря. Гарним був учнем, виконував обов'язки старости групи, завжди усміхнений, ініціативний, групу вів за собою на добрі справи. Зі сміхом згадує, як їздили в село саджати капусту і його прийняли за майстра, бо він сам працював і дуже енергійно керував. Бригадир потиснув йому руку і сказав: «Ваші учні працювали дуже добре, наші б сільські діти так не працювали». Це була висока похвала. «Гарні то були часи, – зітхає Віктор, – всі ми були молоді, повні надії і не відали, що нас чекає».

А чекала його війна в Афганістані, та про це не хоче згадувати, мовляв, то ж чужа земля. Повернувся живим, працював апаратником на СхідГЗК, одружився, має 13-літнього сина. Та його мирний труд перервав військовий конфлікт на Сході України. Віктор один із перших отримав повістку, адже він має неоцінений досвід війни в Афганістані. Подробиць не хотів розповідати, але повідомив, що був в Іловайському котлі, воював під Старобешевим, захищав Донецький аеропорт, був двічі поранений, має посвідчення інваліда війни.

На запитання: «Коли було найтяжче?» Віктор відповів: «Найтяжче дивитися в повні жаху очі дітей!» Адже йому доводилося вивозити з-під обстрілу дітей. І довірливо додав: «Якби не поранення, то я б продовжив воювати, адже це наша земля». І в кінці нашої бесіди запевнив: «Живіть спокійно, там наші хлопці міцно стоять!».

Зустрівши таких випускників, ми бачимо частиночку своєї праці, яка може проявитися не тільки сьогодні, а навіть через тридцять років. Повернувшись додому, запалила свічку, тихо помолилась за наших захисників.

Альвіна ШЕВЧЕНКО, викладач ДПТНЗ «Західно-Дніпровський центр ПТО»

Номінація **«Яке місце в суспільному житті посів мій учень»**

Протягом 30 річної роботи в системі ПТО кожен учень залишив свій слід у моїй пам'яті, але є й такі учні, які, як зірки запалюють немеркнуче світло в моїй душі. Для мене це сенс і мотивація моєї роботи, для моїх нинішніх учнів – приклад для наслідування.

Таким є мій учень **Сергій Олегович Чекалов.** 2008 року вступив до ліцею в групу 108 за професією «електрогазозварник» та 2011 р. успішно закінчив навчання. У групі був найменший, худенький, але досяг великих результатів у спорті, займався з 11 років в секції боксу. Завдяки своїй наполегливій праці став у 2009 році в Таїланді Чемпіоном світу з боксу.

Це дивовижна людина. В його характері поєднувалися такі риси, як скромність, вихованість, шанобливість до старшого, чесність, порядність, відповідальність, дисциплінованість, цілеспрямованість, наполегливість у праці, величезна сила волі, терпимість. Сергій щороку приходить до рідного ліцею, не забуває своїх викладачів, майстрів. Я запрошую його на класні години до моїх теперішніх учнів, де він розповідає про свої успіхи та навчає хлопців бути сильними, чемними та здоровими.

Сергій прославив не тільки наш ліцей, наше місто Павлоград, але і нашу Україну своїми досягненнями в розвитку спорту, адже виборов аж 50 медалей!

А з 2011 року він служить за контрактом в армії і захищає кордони нашої батьківщини.

ІринаПАВЛОВА, майстер з виробництва Західно-Донбаського професійного ліцею

Далі буде.

ЗАСНОВНИК ОБЛАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО» — ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

Редакційна колегія:
В.М. ВАСИЛИНЕНКО, М.Г. ВАТКОВСЬКА, В.Г. ДОЛГОПОЛИЙ, О.В. ПОЛТОРАЦЬКИЙ, М.І. РОМАНЕНКО, В.Г. СЕРЕДНЯ

Головний редактор З.В. МАРЧИШИНА
Заступник редактора Є.А. ШУЛЬГА
Фотокори Г.Г. та А.Г. КРЮЧЕНКИ
Дизайн і верстка Н.О. АНТОНЕНКО

САЙТ ОБЛАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО»: gdjerelo.jimdo.com

Свідоцтво про реєстрацію ДП № 66 від 13.12.1993.
Формат А 3.
Обсяг 0,8 ум. др. арк.

Адреса редакції: 49006, Дніпропетровськ, вул. В. Антоновича, 70, к. 216. Телефон/факс: 732-47-61, 732-48-48.
E-mail: GDjerelo@ukr.net